

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
**«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА
ВИДАТКІВ МІСЬКОЇ РАДИ»**

Студентки 2 курсу, 3 групи,
спеціальності 071 Облік і
оподаткування
спеціалізації «Фінансовий
контроль та аудит»

Шупило Катерина
Миколаївна

---

*підпис
студента*

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор

Симоненко Валентин
Костянтинович

підпис керівника

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Назарова Каріна
Олександрівна

підпис керівника

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет фінансів та обліку
Кафедра фінансового аналізу та аудиту

**Освітній ступінь «магістр»,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізація «Фінансовий контроль та
аудит»**

Затверджую

Зав. кафедри,

д.е.н., проф.

К.О. Назарова

«28» грудня 2020 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентки
Шупило Катерини Миколаївни**

---

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи:

*«Організація та методика контролю доходів та видатків міської ради»
(на матеріалах Бобровицької Міської Ради).*

Затверджено наказом ректора від «28» грудня 2020 р. № 3916

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 01 листопада 2021 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Мета дослідження: вивчення та обґрунтування теоретичних, організаційних та методичних положень та розробка практичних пропозицій щодо удосконалення контролю доходів та видатків міської ради.

Об'єкт дослідження: процес контролю доходів та видатків міської ради.

Предмет дослідження: теоретичні, організаційні та методичні аспекти контролю доходів та видатків міської ради.

Перелік графічного матеріалу: таблиці, в яких представлено динаміку показників фінансово-господарської діяльності досліджуваної установи за 2018-2020 рр.; таблиці, які містять результати систематизації нормативно-правового регулювання контролю доходів та видатків міської ради; схеми, рисунки, графіки, які ілюструють сучасні підходи до організації та методики контролю доходів та видатків міської ради, стану державного контролю в Україні; таблиці, що містять пропозиції щодо удосконалення організаційних та методичних аспектів контролю доходів та видатків міської ради.

4. Консультанти по роботі (проекту), із зазначенням розділів проекту, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			
3			

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

Вступ

Розділ 1. Теоретичні та нормативно-правові основи контролю доходів та видатків міської ради

- 1.1. Теоретичні аспекти контролю доходів та видатків міської ради
- 1.2. Оцінка нормативно-правового регулювання контролю доходів та видатків міської ради

Висновки до розділу 1

Розділ 2. Інформаційне забезпечення контролю доходів та видатків міської ради

- 2.1. Організаційно-економічна характеристика Бобровицької Міської Ради
- 2.2. Інформаційно-облікове забезпечення контролю доходів та видатків міської ради

Висновки до розділу 2

Розділ 3. Удосконалення організації та методики контролю доходів та видатків міської ради

- 3.1. Особливості організації контролю доходів та видатків міської ради
- 3.2. Методика контролю доходів та видатків міської ради та напрямки її удосконалення

Висновки до розділу 3

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи (проєкту)	
		За планом	Фактично
1	Наукова стаття	01.06.2021 р.	30.05.2021 р.
2	1 розділ	22.06.2021 р.	20.06.2021 р.
3	2 розділ	06.09.2021 р.	05.09.2021 р.
4	3 розділ	28.10.2021 р.	29.10.2021 р.
5	Подання завершеної роботи на кафедру	01.11.2021 р.	02.11.2021 р.

7. Дата видачі завдання « _____ » _____ 20__ р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

д.е.н., проф. Симоненко В.К.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Гарант освітньої програми

д.е.н., проф. Назарова К.О.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняла до виконання студентка

Шупило К.М.

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Студенткою Шупило Катериною Миколаївною було виконано випускну кваліфікаційну роботу на тему «Організація та методика контролю доходів та видатків міської ради» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», спеціалізацією «Фінансовий контроль та аудит» відповідно до завдання, виданого науковим керівником.

Обрана тема дослідження є актуальною, оскільки через існування значної кількості дискусійних теоретичних аспектів та прикладних проблемних питань здійснення контролю доходів та видатків міської ради. У зв'язку з цим удосконалення теоретичних та організаційно-методичних підходів до контролю доходів та видатків міської ради є досить актуальним питанням,

важливість вирішення якого посилюється в умовах євроінтеграції України та постійних змін та неоднозначності національного законодавства з аудиту.

Студенткою на високому рівні було виконано усі завдання, поставлені у випускній кваліфікаційній роботі, виявлено проблеми у контролі доходів та видатків міської ради та сформульовано рекомендації для їх вирішення. Робота містить таблиці, графіки, діаграми, сформовані за розрахунками показників фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства.

Загалом, робота відповідає вимогам до змісту та структури, виконана на високому науково-практичному рівні та рекомендується до захисту в екзаменаційній комісії.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) _____
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____
(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про випускню кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) студентки _____ Шупило К.М.
(прізвище, ініціали)
може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Керівник проєктної групи
(гарант освітньої програми) _____ д.е.н., проф. Назарова К.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри _____ д.е.н., проф. Назарова К.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

« _____ » _____ 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ МІСЬКОЇ РАДИ	10
1.1. Теоретичні аспекти контролю доходів та видатків міської ради.....	10
1.2. Оцінка нормативно-правового регулювання контролю доходів та видатків міської ради	18
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ МІСЬКОЇ РАДИ.....	27
2 .1. Організаційно-економічна характеристика Бобровицької Міської Ради	27
2.2. Інформаційно-облікове забезпечення контролю доходів та видатків міської ради.....	35
Висновки до розділу 2	42
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ МІСЬКОЇ РАДИ	43
3 .1. Особливості організації контролю доходів та видатків міської ради...	43
3.2. Методика контролю доходів та видатків міської ради та напрямки її удосконалення	55
Висновки до розділу 3	66
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72

ВСТУП

Процес бухгалтерського обліку в бюджетних установах сьогодні є доволі складним та водночас актуальним. Економічні перетворення, що відбуваються в Україні, потребують перегляду основних, принципів положень побудови бухгалтерської системи. Добре організований облік дозволяє не тільки виявити приховані резерви, знайти порушення режиму економії планової та фінансово-бюджетної дисципліни, а й не допустити необґрунтованих витрат. Бухгалтерський облік виконання кошторису доходів і видатків за бюджетом й позабюджетними коштами, а також за капітальними вкладеннями в діяльності бюджетних установ, створює для них економічну необхідність максимального використання внутрішніх резервів, правильного та економного витрачання коштів за цільовим призначенням.

З огляду на вищесказане, тема дослідження дипломної роботи є актуальною і потребує детального дослідження теоретичних і практичних засад обліку, контролю і аналізу витрат бюджетних установ та розробки практичних пропозицій щодо їх вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам обліку, контролю і аналізу витрат бюджетних установ присвячені роботи Атамаса П.Й., Бутинця Ф.Ф., Джоги Р.Т., Зубілевич С.Я., Єфименко Т.І., Калюги Є.В., Канцурова О.О., Кужельного М.В., Лінника В.Г., Левицької С.О., Ловінської Л.Г., Рудченко Ю.С., Свірко С.В., Сушко Н.І., Чечуліної О.О., Чумакової І.Ю. та інших. Однак, впровадження в майбутньому нових стандартів в облікову практику бюджетних установ потребує поглибленого наукового аналізу з точки зору перспектив їх застосування. Враховуючи що доходи та видатки є одними із основних об'єктів обліку бюджетних установ, дослідження міжнародних та вітчизняних облікових аспектів за даним напрямком та їх контролем і аналізом набуває особливої актуальності в сучасних умовах. Вищезазначене визначило мету, завдання, об'єкт і предмет даної роботи.

Метою дослідження є теоретичні та практичні засади обліку, контролю і аналізу доходів та видатків бюджетних установ та шляхи їх удосконалення.

Для досягнення даної мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- висвітлити теоретичні аспекти контролю доходів та видатків міської ради;
- навести оцінку нормативно-правового регулювання контролю доходів та видатків міської ради;
- надати організаційно-економічну характеристику Бобровицької Міської Ради;
- окреслити інформаційно-облікове забезпечення контролю доходів та видатків міської ради;
- охарактеризувати особливості організації контролю доходів та видатків міської ради;
- окреслити методику контролю доходів та видатків міської ради та напрямки її удосконалення.

Об'єктом дослідження є процес обліку, контролю і аналізу доходів та видатків Бобровицької Міської Ради.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів щодо обліку, контролю і аналізу доходів і видатків бюджетних установ.

Методи дослідження. Методи дослідження ґрунтуються на діалектичному методі наукового пізнання в історичному та логічному поєднанні еволюційних процесів розвитку концепцій обліку, контролю і аналізу витрат бюджетних установ. Опрацювання первинних даних здійснювалося із застосуванням методів техніко-економічного обґрунтування, структурного аналізу, визначення середніх та відносних величин. У процесі дослідження застосовуються методи економіко-статистичного аналізу, фінансового аналізу, математичні методи, методи наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу й синтезу, статистичних порівнянь, контролю, вибіркового обстеження та групування тощо.

Теоретичною основою та інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти з теми дослідження, інструктивні документи Міністерства фінансів України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України. При написанні роботи також проаналізовано монографії та статті зарубіжних і вітчизняних авторів, автореферати кандидатських дисертацій, посібники та навчальні посібники з обліку, контролю і аналізу витрат бюджетних установ, інтернет-ресурси та звітні матеріали бюджетної установи Бобровицької Міської Ради.

Наукова новизна випускної кваліфікаційної роботи полягає в уточненні теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо обліку, контролю і аналізу витрат бюджетних установ.

Практичне значення одержаних результатів полягає в поглибленні наукових засад та розробці пропозицій щодо вдосконалення обліку, контролю і аналізу витрат бюджетних установ. Окремі результати дослідження можуть бути впроваджені у практику здійснення обліку, контролю і аналізу доходів і видатків Бобровицької Міської Ради.

Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи 69 сторінок, ілюстративний матеріал представлений рисунками і таблицями, список використаних літературних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ МІСЬКОЇ РАДИ

1.1. Теоретичні аспекти контролю доходів та видатків міської ради

Формування та реалізація бюджетної політики неможливі без дієвого фінансового контролю – інструменту забезпечення ефективного управління ресурсами та майном держави з дотриманням принципів економічності, ефективності, результативності та прозорості. Особливо це актуально нині, коли в Україні простежуються нові тенденції в розвитку фінансового контролю:

- звужується сфера державного фінансового контролю з одночасним розширенням недержавного;
- відбувається зрушення від наступного до попереднього фінансового контролю;
- поступово трансформується об'єкт фінансового контролю.

На зміну правилам, нормативам, процедурам і розміру видатків приходять планові цілі, результати, ефективність. Це потребує нового концептуального підходу до розуміння сутності фінансового контролю і його місця в системі управління публічними фінансами. Тому важливо продовжувати розробку теоретико-методологічних положень і практичних рекомендацій щодо з'ясування природи фінансового контролю, його предмету, мети та класифікацій.

В Лімській декларації провідних принципів контролю [1] підкреслено, що “контроль є не самоціллю, а невід’ємною частиною системи регулювання, яка повинна розкривати відхилення від визначених стандартів і порушення принципів законності, ефективності й економії витрати матеріальних ресурсів на найбільш ранній стадії для того, щоб мати можливість вжити

коригувальних заходів, в окремих випадках притягти винних до відповідальності, одержати відшкодування заподіяних збитків або здійснити заходи щодо запобігань таких порушень у майбутньому” [2, с. 49].

На думку М. Кульчицького та Є. Корнілової [3, с. 286] фінансовий контроль виступає як діяльність державних органів і недержавних організацій із забезпечення законності, фінансової дисципліни і доцільності під час мобілізації, розподілу, використання грошових коштів і пов'язаних із цим матеріальних цінностей.

Ямненко Т. [4, с. 150] вважає, що фінансовий контроль — це комплексна та цілеспрямована фінансово-правова діяльність органу фінансового контролю або його філій чи представників, а також осіб, які мають право здійснювати контроль відповідно до чинного законодавства. Науковець Н. Собкова [149, с. 190] стверджує, що фінансовий контроль є одним з основних інструментів розробки фінансової політики та прийняття рішень, що забезпечують нормальне функціонування бюджетної системи та досягнення поставлених цілей як у довгостроковій перспективі, так і при вирішенні питань оперативно-фінансового управління.

На думку С. Ніщимної [5] фінансовий контроль, будучи однією із завершальних стадій управління фінансами, є невід'ємною складовою фінансової діяльності держави, місцевих органів влади та необхідною умовою ефективності управління фінансовими відносинами може розглядатися в декількох аспектах: які контрольна функція фінансів; як один з видів державного контролю; як діяльність різних контролюючих органів та система їх нагляду; як функція системи управління фінансовими відносинами; як сукупність заходів, які проводяться контролюючими органами.

Дослідник Л. Савченко [6, с. 218] фінансовим контролем називає діяльність державних органів і недержавних організацій, наділених відповідними повноваженнями, що спрямована на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході мобілізації, розподілу та використання фінансових ресурсів держави.

Врешті Н. Обушна [7, с. 66] розглядає фінансовий контроль як комплексну фінансово-правову діяльність, що здійснюється законодавчими та виконавчими органами влади всіх рівнів, а також спеціально створених установ, для забезпечення законності й ефективності формування, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів з метою захисту фінансових інтересів держави, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та громадян, а також успішного досягнення поставлених цілей у сфері фінансів.

Варто розглянути визначення поняття “фінансовий контроль”, що подається І. Стефанюком [8, с. 86]: це система активних дій, які реалізуються органами державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання та громадянами України, з наглядом за функціонуванням будь-якого об'єкта управління в частині утворення, розподілу та використання ним фінансових ресурсів із метою оцінки економічної ефективності господарської діяльності, виявлення та блокування тих відхилень, котрі перешкоджають законному й ефективному використанню майна й коштів; розширеному відтворенню виробництва; задоволенню державних, колективних та приватних інтересів і потреб; удосконаленню управління економікою. У даному трактуванні суб'єктами контролю виступають органи державної влади та місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та громадяни України. Їх особливість – діалектична природа, тобто можливість одночасно бути як суб'єктом, так і об'єктом контролю для інших.

На основі вивчення дефініцій поняття “фінансовий контроль” Н. Собкова [9, с. 8] виділяє три наукові підходи до його трактування, а саме: функціональний підхід – одна з функцій системи управління фінансовими ресурсами, контроль за їх формуванням та використанням; інституційний підхід – контроль органів влади всіх рівнів за законністю дій щодо об'єктивної оцінки формування, розподілу і ефективного використання грошових фондів держави; системний підхід – система активних дій і операцій стеження за функціонуванням будь-якого об'єкта управління в частині утворення,

розподілу і використанням ним фінансових ресурсів. Тут також доречно навести міркування І. Стефанюка, який вважає, що “фінансовий контроль” і “державний фінансовий контроль” відмінними поняттями: перше – суто наукова дисципліна, друге – вид діяльності певної групи суб’єктів контролю [8, с. 20].

Отже, основні ознаки поняття фінансового контролю:

- діяльність уповноважених органів (при цьому до них можуть належати як виключно фінансові органи, так і інші державні органи, а в більш широкому розумінні й інші уповноважені, у тому числі недержавні органи);
- контроль здійснюється у фінансовій сфері, що означає охоплення ним усіх сфер відносин, пов'язаних із фінансовою діяльністю як держаних, так і недержавних суб'єктів;
- контроль спрямовується насамперед на фінансову діяльність держави, при цьому не виключається й контроль недержавної фінансової діяльності;
- метою контролю є збереження й ефективність використання фінансових ресурсів держави, при цьому також звертається увага й на відповідні ресурси суб'єктів господарювання [10, с. 98)].

В контексті даного дослідження варто також враховувати думку авторів монографії “Реформування фінансового контролю в Україні: проблемні питання та напрями їх вирішення” [11, с. 25], які стверджують, що під час визначення поняття державного фінансового контролю авторами монографії пропонується робити акцент на фінансову складову та розглядати досліджуване поняття не тільки як функцію державного управління, а і як форму практичної реалізації контрольної функції фінансів. Відхід державного фінансового контролю в управління бюджетним процесом призведе до злиття контролера та виконавця, що поставить під питання його незалежність. Враховуючи це, можна стверджувати, що найважливішим видом контролю у процесі управління є фінансовий контроль, який є однією з важливих функцій

державного управління, яка полягає у сприянні реалізації фінансової політики держави, забезпеченні процесу формування й ефективного використання фінансових ресурсів держави для досягнення поставлених нею цілей у сфері фінансів. Він може розглядатися і як самостійна функція управління економічним розвитком, і як функція контролю за фінансовими ресурсами на макро- і мікрорівнях. За допомогою використання фінансових важелів впливу на перебіг різноманітних соціально-економічних процесів, їх кількісні та якісні показники фінансовий контроль може реалізовувати самостійну функцію регулювання соціально-економічних процесів та змінювати в заданому напрямі розвиток всієї економічної системи [12, с. 301].

Варто зауважити, що теоретичні дослідження у сфері фінансового контролю не можна вважати фундаментальними без розгляду економічного змісту даного поняття – його класифікації, характеристики його різновидів і форм здійснення. Ми поділяємо позицію І. Ващенко [13], яка зазначає, що слід розмежовувати поняття “види” і “форми” контролю, оскільки одночасно певний вид контролю може бути реалізованим у різних формах та здійснюватися різними методами. Огляд наукових підходів за дослідженою тематикою переконує, що єдиної думки щодо критеріїв розмежування форм, методів та видів фінансового контролю серед вітчизняних дослідників на сьогодні немає. Проте узагальнення і систематизація базових наукових положень дає змогу представити їх взаємозв’язок.

Погоджуємося з Г. Азаренкова, яка надає авторське бачення того, що саме повинно належати до форм, методів та видів державного фінансового контролю в Україні [14, с. 276]. На її думку, під формою державного фінансового контролю необхідно розуміти конкретну формалізацію прояву контрольних дій. В свою чергу, до методів віднесено те, за допомогою чого здійснюється вплив суб’єкта на підконтрольний об’єкт. До видів державного фінансового контролю віднесено безпосередньо його ключові ознаки стосовно підконтрольного об’єкта – зовнішній та внутрішній. Контрольні дії можуть мати два спрямування щодо об’єкта контролю: внутрішнє, коли суб’єкт

контролю є одночасно і його об'єктом, тобто місцезнаходження цих елементів збігається, та зовнішнє, коли суб'єкт контролю за ідентифікацією не збігається з його об'єктом.

Потрібно зауважити, що в суб'єкта контролю можуть одночасно проявлятися й ці два види контролю:

- зовнішній, коли контрольні дії спрямовані ним на об'єкти контролю ззовні власної системи;
- внутрішній, коли контрольні дії спрямовані ним на власні підрозділи чи підпорядковані об'єкти контролю [15, с. 95].

В контексті цього дослідження розглянемо детальніше внутрішній вид фінансового контролю, що виділяється у залежності від характеру взаємовідносин і суб'єкта контролю. При внутрішньому контролі суб'єкти і об'єкт належать до однієї системи. Це самоконтроль, який здійснюють організації, підприємства, установи які за власною фінансовою діяльністю, так і за фінансовою діяльністю підрозділів, що входять до їх складу [16, с. 56]. Поряд з цим внутрішнім контролем вважається: комплекс відповідних заходів, що запроваджується керівником для того, щоб забезпечити дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, особливо за цільовим призначенням [17, с. 944]; управлінський контроль, покликаний допомагати керівництву в управлінні і виконанні завдань органу задля підвищення ефективності та результативності, а також зниження витрат [18, сі. 24]. В таблиці 1.1 наведено основні види внутрішнього контролю.

Таблиця 1.1

Види внутрішнього контролю

№ з/п	Назва	Характеристика
1	2	3
1	внутрішньовідомчий контроль	здійснюється контрольними-ревізійними підрозділами міністерств, відомств, органів державного управління стосовно діяльності підвідомчих їх підприємств та організацій, які фінансуються за рахунок бюджету;
2	внутрішньосистемний контроль	проводиться на підпорядкованих підприємствах штатними і позаштатними контролерами та іншими посадовими особами;

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
3	внутрішньогосподарський контроль	притаманний окремому підприємству та здійснюється контролюючими органами та посадовими особами самого підприємства відповідно до покладених на них службових обов'язків;
4	внутрішній аудит	функціональний контролюючий орган суб'єкта господарювання, який підпорядкований власнику та працює з метою оцінки ефективності системи управління підприємства та системи контролю;
5	громадський контроль	здійснює функціонує на підприємстві профспілкова організація. Складовою даного контролю може також бути створена на підприємстві незалежна служба внутрішнього контролю, яка б відповідала вимогам як управління, так і власників.

Джерело: складено автором на основі [41. с. 122]

В чинному законодавстві, зокрема Бюджетного кодексу України [19] внутрішнім контролем вважається комплекс заходів, що застосовуються керівником для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності розпорядника бюджетних коштів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління. Метою внутрішнього контролю є забезпечення достатньої впевненості керівництва бюджетних установ у досягненні належного рівня економії, ефективності і результативності відповідно до завдань органів; фінансової певності, статистичної і управлінської звітності; у виконанні встановлених законодавством та керівництвом норм і правил; належному захисті активів від втрат. Тобто, внутрішній контроль – це управлінський контроль, який допомагає керівництву в управлінні і виконанні завдань на постійній основі, тому внутрішній контроль не повинен розглядатися як окрема система органів державного і комунального сектору. Внутрішній контроль також повинен давати змогу викладати управлінське судження та виявляти ініціативу з метою підвищення ефективності і результативності діяльності, а також зниження витрат [20, с. 57].

Внутрішній фінансовий контроль має базуватися на певних принципах, а саме [21, с. 191]:

- достатності законодавчо встановлених повноважень для контрольних органів гілок державної влади;
- об'єктивності органів загальнодержавного фінансового контролю та гласності їх діяльності;
- невідворотності покарання за порушення податкового та бюджетного законодавства;
- планомірності в системі добору об'єктів фінансового контролю, заснованій на циклічності (періодичності) перевірок;
- консолідованої взаємодії органів загальнодержавного фінансового контролю, здійснюваного у формі спільних перевірок, інших організаційних формах тимчасового характеру як по лінії однойменних різнорівневих органів, так і по лінії різнойменних органів, що функціонують на одному рівні - державному, регіональному, муніципальному.

Поняття внутрішнього контролю є новим для України, тому його впровадження зіштовхується з такими перепонами, як недостатнє сприйняття сутності внутрішнього контролю керівниками бюджетних установ, недостатня розробленість теоретичної та методичної основи впровадження, забезпечення та послідовної реалізації заходів із перебудови системи державного фінансового контролю.

Бюджетні установи, які фінансуються з державного або місцевих бюджетів, під час проведення внутрішнього контролю повинні мати за мету не тільки порівняння здійснених видатків з отриманими доходами, але й пошук ефективного та цільового використання бюджетних коштів, а також здійснення контролю за видатками.

Таким чином, внутрішній контроль є системою, що забезпечує планування, аналіз, розподіл, використання та контроль за фінансовими ресурсами з метою ефективного та результативного досягнення поставлених

перед установою цілей. У запровадженні та реалізації цієї системи беруть участь не тільки керівники установ, але й усі співробітники.

1.2. Оцінка нормативно-правового регулювання контролю доходів та видатків міської ради

Ключовими інституціями фінансового контролю за управлінням державними (місцевими) ресурсами та їх використанням є державний фінансовий контроль, який здійснюють органи Державної аудиторської служби України, уповноважені Кабінетом Міністрів України (урядовий контроль), та державний внутрішній фінансовий контроль, зокрема внутрішній контроль та внутрішній аудит, який забезпечується відповідно розпорядниками бюджетних коштів та підрозділом внутрішнього аудиту в бюджетній установі.

Для створення системи державного внутрішнього фінансового контролю у бюджетному процесі доцільно провести ряд заходів, причому з дотриманням чіткої послідовності їхніх етапів, серед яких:

- розроблення основ організації державного внутрішнього фінансового контролю на основі аналізу системи управління і визначення принципів організації, мети та завдань;
- визначення складу суб'єктів й ієрархічних рівнів управління державного внутрішнього фінансового контролю;
- формування системи об'єктів державного внутрішнього фінансового контролю;
- розроблення інформаційного (регламентного) забезпечення діяльності;
- розроблення єдиної форми і порядку звітності у сфері державного внутрішнього фінансового контролю й аудиту для всіх органів виконавчої влади;
- створення єдиної інформаційної бази у сфері державного внутрішнього

фінансового контролю з можливістю використання її на місцевому рівні;

- дослідні випробування, аналіз виявлених недоліків та коригування системи контролю;
- остаточне прийняття рішення про впровадження системи;
- виявлення резервів системи контролю у процесі її функціонування [22, с. 13].

Основним нормативно-правовим актом, який визначає правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні, є Закон України “Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні” від 26 січня 1993 року [23, с. 276]. Міжнародні стандарти та вказівки щодо організації внутрішнього фінансового контролю в державному секторі розроблені Інститутом внутрішніх аудиторів (ІВА) та Міжнародною організацією вищих органів фінансового контролю (INTOSAI)[24]. Під впливом процесів, що відбуваються у сфері державного управління, формується певна система органів контролю. Вона є частиною усієї системи державного контролю в інших сферах і має свої особливості як формування, так і функціонування, обумовлені конкретним змістом контрольної діяльності та органами, що її здійснюють.

Організація внутрішнього контролю – це сукупність заходів, що здійснюються уповноваженим суб’єктом внутрішнього контролю з метою виконання поставлених завдань та досягнення визначеної керівництвом мети. Отже, в основі організації внутрішнього контролю лежать суб’єкти, об’єкти, види, форми, методи, принципи, техніка, технологія внутрішнього контролю тощо [25, с. 297].

Відповідно до статті 26 Бюджетного кодексу України [19] розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх закладах та підвідомчих 66 бюджетних установах. При цьому вони також забезпечують:

- оцінку управління бюджетними коштами (включаючи проведення державного фінансового аудиту);

- правильність ведення бухгалтерського обліку та достовірність фінансової і бюджетної звітності;
- досягнення економії бюджетних коштів, їх цільового використання, ефективності і результативності в діяльності розпорядників бюджетних коштів шляхом прийняття обґрунтованих управлінських рішень;
- проведення аналізу та оцінки стану фінансової і господарської діяльності розпорядників бюджетних коштів;
- запобігання порушенням бюджетного законодавства та забезпечення інтересів держави у процесі управління об'єктами державної власності;
- обґрунтованість планування надходжень і витрат бюджету.

Згідно з Методичними рекомендаціями з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підрядних бюджетних установах, затвердженими наказом Мінфіну від 14.09.2012 № 995 [26], які ґрунтуються на Посібнику зі стандартів внутрішнього контролю для державного сектору (INTOSAI).

Організація та здійснення внутрішнього контролю в установі відбувається шляхом, зокрема: видання/затвердження керівниками установи ряду внутрішніх документів, спрямованих на належне функціонування внутрішнього середовища, забезпечення здійснення управління ризиками, вжиття заходів контролю, налагодження комунікації та обміну інформацією в установ та здійснення моніторингу тощо; виконання функцій та завдань керівниками структурних підрозділів та працівниками установи, визначених актами законодавства та внутрішніми документами, інформування керівництва про ризики, що виникають в ході виконання покладених на них завдань, вжиття відповідних заходів контролю та моніторингу, обміну інформацією тощо; оцінки функціонування системи внутрішнього контролю підрозділом внутрішнього аудиту з наданням керівнику установи об'єктивних і незалежних рекомендацій щодо її удосконалення.

Реалізацію впровадження внутрішнього контролю в бюджетній установі потрібно розпочати з розробки таких документів, як Положення про відділ внутрішнього контролю (у разі прийняття рішення все ж таки створення відділу) та Положення про порядок здійснення внутрішнього контролю. Вказані документи повинні визначати об'єкт та суб'єкт внутрішнього контролю, мету, методи та принципи внутрішнього контролю, порядок планування і проведення внутрішнього контролю, джерела інформації та графік документообігу, визначення обов'язків, функцій та відповідальності працівників, що будуть відповідальні за внутрішній контроль, а також реалізацію результатів внутрішнього контролю. Таким чином, внутрішньому контролю відведена значуща роль у системі державного внутрішнього фінансового контролю [27, с. 942].

Побудувати систему внутрішнього контролю можна за допомогою семи етапів, які представлені в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Етапи побудови системи внутрішнього контролю в бюджетній установі

Етап	Характеристика контрольної діяльності
1	Організація внутрішнього контролю
2	Розробка відповідних документів
3	Визначення кола питань, що підлягають внутрішньому контролю
4	Реалізація контрольних заходів
5	Підведення підсумків контрольної діяльності
6	Надання інформації внутрішнім користувачам
7	Прийняття управлінських рішень щодо ефективного використання бюджетних ресурсів

Джерело: складено автором на основі [27, с. 943]

Впровадження внутрішнього контролю в бюджетній установі за зазначеними етапами дає змогу вчасно проводити заміри діяльності, реагувати на зміни навколишнього середовища, приймати вчасно управлінські рішення стосовно форс-мажорних обставин, які виникають в процесі діяльності установи, а також вчасно запроваджувати ефективні методи, за допомогою яких можна підвищити ефективність використання бюджетних коштів.

Дане дослідження спрямовано саме на вирішення проблем, пов'язаних з

організацією внутрішнього контролю у розпорядників коштів, тобто на другий рівень організації внутрішнього контролю в системі державного фінансового контролю України – на організацію внутрішнього контролю в бюджетній установі. З урахуванням всього зазначеного доцільно виділити три блоки моделі організації внутрішнього контролю в бюджетній установі, а саме: підготовчий, організаційний та діагностичний [25, с. 299].

Лише тоді, коли перед прийняттям управлінського рішення і під час його виконання застосовуватимуться адекватні процедури контролю, будуть створені умови для переходу від перевірки кожної господарської операції – до контролю систем взагалі. З метою вдосконалення контролю державних фінансових потоків фінансова звітність бюджетних установ повинна містити дані в натуральних одиницях виміру, адже значення нефінансових даних для цілей контролю і прийняття управлінських рішень за його результатами є дуже важливим [28, с. 215].

На підготовчому етапі здійснюється вибір мети, об'єкта дослідження, постановка задачі, вибір джерел інформації, підбір методів та методики аналізу, формування системи показників. Визначається, чи мав право відповідний орган влади затверджувати кошторис даної установи, чи відповідає сума надходжень із загального фонду, зазначена в кошторисі, даним лімітної довідки про бюджетні асигнування. Також перевіряється, чи підтверджена дохідна частина спеціального фонду кошторису розрахунками доходів за усіма її джерелами; чи врахована у видатковій частині кошторису об'єктивна потреба в коштах, виходячи з основних виробничих показників і контингенту, які встановлено для бюджетної установи; чи забезпечено першочергово бюджетними коштами видатки на оплату праці з нарахуваннями, а також на господарське утримання установи; визначається, чи обґрунтовано показники видатків у кошторисі відповідними розрахунками за кожним кодом економічної класифікації. Також під час перевірки правильності складання і затвердження кошторису, необхідно перевірити складання і затвердження разом з кошторисом (на підставі лімітної довідки)

план асигнувань і штатний розпис установи.

Основним етапом на якому здійснюється оцінка відхилень фактичних даних від кошторису, оцінка доходів та видатків, постатейний аналіз видатків, факторний аналіз, виявлення резервів підвищення ефективності використання коштів, формулювання висновків. Перевіряється дотримання законодавчих вимог щодо виконання кошторису. Основною метою здійснення цього напряму перевірки є дослідження того факту, чи проводить бюджетна установа свою діяльність винятково в межах асигнувань, затверджених кошторисом і планом асигнувань, за наявності витягу, доведеного органом Державного казначейства, що підтверджує відповідність цих документів даним казначейського обліку. Проводиться перевірка правильності внесення змін до кошторису і плану асигнувань бюджетної установи. Необхідно встановити наявність об'єктивної потреби у перерозподілі чи скороченні асигнувань бюджетної установи, аналізується, чи внесено відповідні зміни до річного розпису асигнувань бюджету з урахуванням особливостей спеціального фонду; також перевіряється, чи відповідає уточнений обсяг видатків зі спеціального фонду сумі уточненого обсягу доходів і залишків коштів на початок року. Відбувається перевірка достовірності даних, внесених у звіт про виконання кошторису. Зокрема перевіряється, чи дотримано розпорядниками бюджетних коштів термін подання фінансової звітності та чи відповідають дані, наведені у звітності, даним бухгалтерського обліку.

Заключний етап, що передбачає розробку заходів щодо підвищення ефективності використання бюджетних коштів, планування показників на наступний бюджетний період, прийняття управлінських рішень. Враховуючи це основними завданнями контролю виконання кошторисів бюджетних установ є [29, с. 50]: дати об'єктивну оцінку стану виконання кошторису на утримання бюджетних установ, а також збереження та використання основних засобів, матеріальних цінностей; виявити порушення фінансової та бюджетної дисципліни, допущені в господарсько-фінансовій діяльності бюджетних установ щодо виконання чинних законодавчих і нормативних актів уряду

України, які стосуються: підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів за видами видатків на їхню функціональну діяльність, забезпечення ощадливого витрачання та збереження коштів і матеріальних цінностей, ведення бухгалтерського обліку та складання звітності, здійснення внутрішньогосподарського контролю; розробити заходи для ліквідації виявлених порушень і недоліків, відшкодування збитків, завданих бюджетній установі діями чи бездіяльністю відповідальних службових осіб, і запобігання зловживанням і недолікам у подальшій роботі ревізованої бюджетної установи.

Джерела інформації для контролю кошторисів бюджетних установ: положення про бюджетні організації, централізовані бухгалтерії бюджетних установ, кошториси на утримання бюджетних установ, розрахунки за кодами економічної класифікації видатків, накази про облікову політику, внутрішні регламенти та розпорядження щодо господарсько-фінансової діяльності; первинні документи, облікові реєстри (меморіальні ордери, відомості аналітичного обліку, оборотні відомості, книги (картки складського обліку), книга Журнал-Головна; фінансова звітність: баланс, звітність про виконання кошторисів; акти попередніх ревізій і перевірок бюджетних установ різними відомствами державного контролю, а також підрозділами внутрішньогосподарського контролю. В грудні 2018 року Кабінет Міністрів України затвердив [26] «Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів» та удосконалив «Порядок утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади».

Постановою визначено єдині підходи до організації внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в державних органах. Зокрема, щодо: визначення основних складових системи внутрішнього контролю; звітування Мінфіну про стан організації та здійснення внутрішнього контролю;

запровадження вимог щодо підписання декларації з внутрішнього аудиту; забезпечення запровадження стратегічного планування діяльності з внутрішнього аудиту; утворення в міністерствах аудиторських комітетів; уточнення окремих положень щодо визначення об'єкта внутрішнього аудиту; актуалізацію функцій підрозділів внутрішнього аудиту; запровадження практики проведення ІТ аудитів.

Висновки до розділу 1

Систематизація існуючих в економічній літературі поглядів на фінансовий контроль дає змогу зробити висновок, що загалом наявним його визначенням бракує комплексності, конкретизації форм, інструментів і методів його здійснення.

Найбільшого поширення в економічній літературі отримала позиція щодо розгляду фінансового контролю як форми реалізації контрольної функції фінансів. Усі визначення зосереджені на методах, правилах та протиріччях. Це швидше гіпотези, а не поняття чи визначення фінансового контролю. Невід'ємною складовою фінансової діяльності держави та територіальних (регіональних, місцевих та ін.) одиниць є фінансовий контроль. Наявність фінансового контролю об'єктивно зумовлена тим, що фінансам які економічній категорії притаманні не тільки розподільча, а й контрольна функції. Тому, використання державою та місцевими (адміністративно-територіальними) утвореннями для вирішення своїх завдань фінансів обов'язково передбачає контроль за їх виконанням.

Фінансовий контроль здійснюється в установленому законодавством порядку всією системою органів державної влади та місцевого самоврядування, в тому числі спеціальними контролюючими органами. Фінансовий контроль є однією із завершальних стадій управління фінансами і водночас він є необхідною умовою ефективності управління фінансовими відносинами в цілому.

Фінансовий контроль за виконанням кошторису бюджетних установ є одним із пріоритетних завдань діяльності державних фінансових органів в Україні. Процес контролю за виконанням кошторису бюджетних установ є досить складним, що спричинено: певними особливостями, що зумовлені принципами, притаманними кошторисно-бюджетному фінансуванню; великою кількістю джерелі інформації щодо розподілу та перерозподілу коштів, зазначених у кошторисі відповідної бюджетної установи.

На основі опрацьованих теоретичних аспектів контролю видатків та доходів бюджетних установ уточнено визначення поняття “внутрішній фінансовий контроль видатків бюджетних установ”, під яким розуміється сукупність дій та операцій, які здійснюються органами державної влади та місцевого самоврядування, а також спеціально створеними підрозділами бюджетних установ з перевірки її діяльності з метою сприяння забезпеченню законності, доцільності та ефективності формування, розподілу й використання державних фінансових ресурсів.

РОЗДІЛ 2

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ МІСЬКОЇ РАДИ

2.1. Організаційно-економічна характеристика Бобровицької Міської Ради

Бобровицька об'єднана територіальна громада – одна із новоутворених (листопад 2017 року) громад, яка має усі перспективи для успішного соціально-економічного розвитку в теперішньому конкурентному середовищі. Адміністративний центр громади знаходиться у м. Бобровиця. До складу ОТГ увійшли 18 сільських рад - 41 населений пункт, зокрема: місто Бобровиця та 40 сільських населених пунктів.

Бобровицька міська рада є представницьким і нормотворчим органом місцевого самоврядування Бобровицької Територіальної громади, який здійснює від імені та в інтересах Територіальної громади функції та повноваження місцевого самоврядування. Рада складається з депутатів, обраних у порядку, встановленому Конституцією та Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про запобігання корупції», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», Європейською Хартією місцевого самоврядування та іншими законодавчими актами.

Загальний склад Бобровицької міської ради відповідно до закону становить 34 депутати.

Строк повноважень Ради відповідно до Конституції України становить 5 років. Дострокове припинення повноважень Бобровицької міської ради може бути здійснене у випадках у порядку, визначеному Конституцією та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Бобровицька міська рада є юридичною особою, має власну печатку, рахунки в банках, символіку, може від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав та нести обов'язки, бути позивачем і відповідачем у суді, господарському суді та мати інші реквізити та повноваження.

Діяльність Бобровицької міської ради базується на принципах:

- народовладдя;
- законності;
- гласності;
- колегіальності;
- поєднання місцевих і державних інтересів;
- виборності;
- правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених чинним законодавством;
- підзвітності і відповідальності перед територіальною громадою Бобровицької ОТГ;
- державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування;
- судового захисту прав місцевого самоврядування.

Виключно на пленарних засіданнях Бобровицької міської ради вирішуються такі питання:

- затвердження регламенту ради;
- утворення і ліквідація постійних та інших комісій ради, затвердження та зміна їх складу, обрання голів комісій;
- утворення виконавчого комітету ради, визначення його чисельності, затвердження персонального складу; внесення змін до складу виконавчого комітету та його розпуск;
- обрання за пропозицією міського голови на посаду та звільнення з посади секретаря ради;
- затвердження за пропозицією міського голови структури виконавчих органів ради, загальної чисельності апарату ради та її виконавчих органів, витрат на їх утримання;

- утворення за поданням міського голови інших виконавчих органів ради;
- затвердження плану роботи ради та заслуховування звіту про його виконання;
- заснування засобів масової інформації відповідної ради, призначення і звільнення їх керівників;
- заслуховування звітів постійних комісій, керівників виконавчих органів ради та посадових осіб, яких вона призначає або затверджує;
- заслуховування повідомлень депутатів про роботу в раді, виконання ними доручень ради;
- розгляд запитів депутатів, прийняття рішень по запитах;
- прийняття рішень щодо дострокового припинення повноважень депутата ради в порядку, встановленому законом;
- скасування актів виконавчих органів ради, які не відповідають Конституції чи законам України, іншим актам законодавства, рішенням відповідної ради, прийнятим у межах її повноважень;
- визначення відповідно до закону кількісного складу ради;
- прийняття рішення про проведення місцевого референдуму;
- прийняття рішень про наділення органів самоорганізації населення окремими власними повноваженнями органів місцевого самоврядування, а також про передачу коштів, матеріально-технічних та інших ресурсів, необхідних для їх здійснення;
- прийняття рішень про об'єднання в асоціації або вступ до асоціацій, інших форм добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування та про вихід з них;
- затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування;
- затвердження районного бюджету, внесення змін до нього;
- затвердження звіту про виконання відповідного бюджету.

Громадою м. Бобровиця у будь-який час може бути достроково припинено повноваження Бобровицької міської ради, якщо вона приймає рішення з порушенням Конституції або законів України, прав і свобод громадян, не вирішує питань, віднесених до її відомої, не проводить без поважних причин сесій ради у встановлені законом строки.

Впродовж 2019 року за участю громади Бобровицької міської ради формувалася «Стратегія сталого розвитку Бобровицької об'єднаної територіальної громади на 2020–2027 роки». 24 січня 2020 року депутатами Бобровицької міської ради було затверджено Стратегію. Підготовка цього стратегічно важливого документу розвитку району здійснювалась за участю представників адміністративних одиниць, які увійшли до складу Бобровицької ОТГ, депутатів, громадських активістів, фахівців та працівників органів місцевого самоврядування. Активна участь широкого кола громадян району у процесах формування та затвердження стратегічного плану розвитку Бобровицької ОТГ дозволило виявити та знайти оптимальні напрями мінімізації наслідків ключових проблем розвитку громади, забезпечити встановленню активного діалогу між громадськістю та представниками влади. Підсумком здійснених заходів Бобровицькою громадою стало одержання документу, завдяки якому громада має можливість оптимально організувати діяльність та оптимально розподілити ресурси.

Підсумковим прогностичним документом є «Програма соціально-економічного розвитку Бобровицької об'єднаної територіальної громади», яка узагальнила всі ключові потреби та проблемні аспекти діяльності громади. Вказана програма є умовою отримання державної інфраструктурної субвенції, субвенції на соціально економічний розвиток території з державного бюджету місцевому бюджету.

Ключовою умовою забезпечення ефективної роботи Бобровицької міської ради є взаємодія депутатського корпусу та адміністративного апарату.

Основною формою здійснення своєї діяльності виконавчим комітетом є його проведення пленарних засідань. Основним документом, що визначає

принципи та порядок роботи виконавчого комітету Бобровицької міської ради є Регламент, яким встановлено проведення одного засідання протягом місяця. Однак, в разі виникнення нагальної потреби передбачено проведення позапланових нарад та засідань.

Фінансову основу місцевого самоврядування Територіальної громади складають:

1) кошти місцевого бюджету, які формуються в тому числі з таких статей:

- надходження від справляння місцевих податків та зборів;
- кошти, що надходять до бюджету від проведення процесів приватизації об'єктів комунальної власності Бобровицької ОТГ та реалізації земельних паїв, інших об'єктів власності громади;
- трансферти зі державного бюджету України, відповідно до норм чинного законодавства України;
- доходи від здійснення операцій зі цінними паперами Бобровицької міської ради;
- інші надходження;

2) кошти підприємств, установ і організацій, які є об'єктами комунальної власності Бобровицької ОТГ;

3) інші фінансові ресурси.

З метою дотримання фінансової дисципліни, економії бюджетних коштів та недопущення втраті бюджету, стан виконання плану заходів за 2018–2020 рр. Бобровицької міської ради наступний:

- забезпечено розробку та затвердження планів заходів щодо виконання енергозбереження та забезпечено зниження витрат оплати за комунальні послуги та енергоносії;
- забезпечено та розроблено, затверджені плани заходів щодо погашення кредиторської заборгованості коштами загального та спеціального фондів державного бюджету, до того ж зменшено обсяги дебіторської заборгованості;
- витрати на оплату послуг мобільного зв'язку не здійснювались;

- взяті бюджетні зобов'язання на здійснення відповідних видатків за загальним та спеціальним фондом бюджету здійснювались в межах бюджетних асигнувань, встановлених кошторисом та виключно в межах відповідних фактичних надходжень до спеціального фонду;
- нарахування підвищень до посадових окладів (ставок), надбавок, доплат, допомог, винагород, премій, інших заохочувальних виплат працівникам здійснювались виключно в межах ФОП;
- взяті бюджетні зобов'язання не перевищували кошторисних призначень.

Апарат Бобровицької міської ради протягом 2018–2020 рр. забезпечувала неухильне виконання постанови Кабінету Міністрів України від 01 березня 2014 року № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету», постанови Кабінету Міністрів України 04 квітня 2001 року № 332 «Про граничні суми витрат на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування, мобільних телефонів, комп'ютерів державними органами, а також установами та організаціями, які утримуються за рахунок державного і місцевих бюджетів» та іншого законодавства з фінансових питань.

З метою подальшого аналізу господарської діяльності Бобровицької міської ради доцільно оцінити динаміку та структуру активів центру та джерел їх формування за 2018 – 2020 рр. (табл.. 2.1-2.2).

Таблиця 2.1

Структура та динаміка статей активу балансу Бобровицької міської ради за 2018-2020 рр.

Показник	Період			Абсолютна зміна		Відносна зміна	
	2018	2019	2020	в 2019 р .	в 2020 р.	в 2019 р.	в 2020 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ							
Нефінансові активи							
Балансова (залишкова) вартість	2651846 2	3333154 2	3627418 8	6813080	2942646	125,69	108,8 3

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Знос	8164866 9	7596195 7	6746000 2	-5686712	-8501955	93,04	88,81
Первісна (переоцінена) вартість	5513020 7	4263041 5	3118581 4	-12499792	-11444601	77,33	73,15
Незавершені капітальні інвестиції	4217409	8266679	4139266	4049270	-4127413	196,01	50,07
Запаси	510155	681994	559106	171839	-122888	133 ,68	81,98
Разом	3124602 6	4228021 5	4097256 0	11034189	-1307655	135,31	96,91
II. ФІНАНСОВІ АКТИВИ							
Довгостроков і фінансові інвестиції, у тому числі: акції та інші форми участі в капіталі	3250000	4200000	5052580	950000	852580	129 ,23	120,3 0
Дебіторська заборгованість за розрахунками за товари, роботи, послуги	110789	120065	1937	9276	-118128	108,37	1,61
Поточна дебіторська заборгованість за розрахунками із соціального страхування		32164	15510	32164	-16654		48,22
Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядникі в бюджетних коштів та державних цільових фондів у казначействі	618758	651822	2625	33064	-649197	105,34	0 ,40
Разом	3979547	5004051	5072652	1024504	68601	125,74	101,3 7
БАЛАНС	3522557 3	47284266	46045212	12058693	-1239054	134,23	97,38

Рада в рамках, передбачених нормами чинного законодавства, може формувати сукупність комунальних банків та інших фінансово-кредитних установ, виконувати функції гаранта кредитів комунальних підприємств Бобровицької ОТГ, здійснювати операції щодо розміщення коштів Бобровицької ОТГ в банківських установах, інших суб'єктів права власності.

Структура та динаміка статей пасиву балансу Бобровицької міської ради за 2018-2020 рр.

Показник	Період			Абсолютна зміна		Відносна зміна	
	2018	2019	2020	в 2019 р.	в 2020 р.	в 2019 р.	в 2020 р.
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ							
Внесений капітал	81648669	75961957	62053376	-5686712	13908581	93,04	81,69
Капітал у дооцінках	-1200	-1200	5406626	0	5407826	100,00	-450552,17
Фінансовий результат	-53890188	41175334	30622146	12714854	10553188	76,41	74,37
Капітал у підприємствах	325000	4200000	5052580	3875000	852580	1292,31	120,30
Цільове фінансування	4217409	8266679	4139266	4049270	4127413	196,01	50,07
Разом	35224690	47252102	46029702	12027412	-1222400	134,14	97,41
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ							
Поточні зобов'язання: з платежами до бюджету	883		3179	-883	3179	0,00	
Поточні зобов'язання: з розрахунками з оплати праці		25587	12331	25587	-13256		48,19
Поточні зобов'язання: з розрахунками із соціального страхування		6577		6577	-6577		0,00
Разом	883	32164	15510	31281	-16654	3642,58	48,22
БАЛАНС	35225573	47284266	46045212	12058693	-1239054	134,23	97,38

Бобровицька ОТГ має право на основі укладених договорів об'єднувати власні фінансові ресурси з аналогічними фінансовими ресурсами інших ОТГ та з державними фінансовими ресурсами, метою такого об'єднання ресурсів має бути спільне фінансування програм місцевого, регіонального або загальнодержавного значення та підлягають реалізації на території Бобровицького району. Прийняття рішення щодо участі Бобровицької ОТГ у

програмах спільного фінансування проєктів місцевого, регіонального або загальнодержавного значення здійснюється виключно на підставі експертного висновку, виданого уповноваженими представниками виконавчих органів Бобровицької міської ради, щодо отримання реальних вигід членів Бобровицької ОТГ.

З метою залучення додаткових фінансових ресурсів для реалізації проєктів соціальної, культурно-духовної, оздоровчої, екологічної спрямованості, а також для вирішення актуальних проблем розвитку Територіальної громади та її населених пунктів органи місцевого самоврядування сприяють благодійності на користь Територіальної громади.

2.2. Інформаційно-облікове забезпечення контролю доходів та видатків міської ради

Аналіз забезпеченні доходів і витрат діяльності Бобровицької міської ради доцільно проводити шляхом оцінки рівня виконання кошторисів установи, що є важливою складовою комплексного економічного аналізу фінансово-господарської діяльності ради. Інформаційними джерелами оцінки фінансового забезпечення Бобровицької міської ради за кошторисно-постатейною методикою є планові фінансові документи установи, до яких входить безпосередньо кошторис, плані асигнувань загального фонду, план використання бюджетних коштів, помісячний план використання бюджетних коштів, зведення показників спеціального фонду кошторису та фінансова і бюджетна звітність, до якої входить Звіт про надходження і використання коштів загального фонду (ф. 2д), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (ф. 4-1д), Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень (ф. 4-2д), Звіт про результати фінансової діяльності (ф. 9д).

Основним плановим документом, що надає Бобровицькій міській раді повноваження на отримання доходів і здійснення видатків є кошторис, в якому вказується необхідний обсяг та напрями споживання коштів. Даний документ чітко визначає обсяг бюджетних асигнувань, потрібних для забезпечення безперебійного виконання Бобровицькою міською радою функцій, покладених на неї та досягнення поставлених на рік цілей, згідно з бюджетними призначеннями.

Складання кошторису Бобровицької міської ради здійснюється відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» зі змінами та доповненнями.

Кошторис Бобровицької міської ради складається з двох частин: перша містить інформацію щодо коштів із загального фонду про обсяг надходжень із загального фонду бюджету та напрями розподілу видатків за повною економічною класифікацією на виконання Бобровицькою міською радою основних функцій; друга частина містить інформацію про обсяги надходжень зі спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією на здійснення відповідних видатків згідно із законодавством, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій.

З даних таблиці А.1 Додатку А видно, що видатки Бобровицької міської ради зростають за роками. Фінансування витрат на оплату праці та соціальні заходи повною мірою забезпечується коштами загального фонду. Придбання матеріальних цінностей становить незначну частку в структурі видатків та з 2018 року майже на половину фінансується коштами спеціального фонду, що свідчить про явну недостатність фінансування даної статті видатків із загального фонду протягом попередніх років.

За КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» Бобровицької міської ради здійснюється оплата телекомунікаційних послуг, послуги з

вивозу сміття, оплата доступу до мережі Інтернет, підтримка програмного забезпечення, тобто всі види послуг, окрім тих, що фінансуються за KEKB 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв». Оплата комунальних послуг здійснюється коштами загального фонду.

Видатки загального та спеціального фондів міського бюджету з урахуванням міжбюджетних трансфертів за 2018 рік склали 196 995,2 тис. грн., що становить 96,1 відсотка уточненого річного плану.

Фінансування видатків здійснено відповідно до затверджених бюджетних призначень та пропозицій головного розпорядника коштів міського бюджету. З міського бюджету утримуються 13 дитячих садочків, 18 шкіл, центр дитячої творчості, методкабінет, 1 дитячо-юнацька спортивна школа, 1 стадіон в с.Кобижча, 22 клубні заклади, 2 пожежні команди в с.Кобижча та с.Козацьке, інші установи.

У галузевій структурі видатків загального та спеціального фондів питома вага на освіту складає 25,2%, культуру – 1,3%, соціальний захист та соціальне забезпечення - 0,3%, фізичну культуру і спорт – 0,2%, державне управління – 11,1%, забезпечення діяльності місцевої пожежної охорони – 0,6%, житлово-комунальне господарство – 2,1%, економічну діяльність – 9,8 % та міжбюджетні трансферти, передані до районного та обласного бюджетів на утримання об'єктів спільного користування – 49,4%.

У структурі видатків за економічною класифікацією (без міжбюджетних трансфертів зі державного та обласного бюджетів) питома вага видатків на оплату праці складає 32,1%, оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 3,1%, продукти харчування – 1,7%, інші трансферти населенню – 0,3%, трансферти обласному та районному бюджету – 52,4%, капітальні видатки – 5,3% та інші видатки – 5,1%.

Основним джерелом наповнення бюджету є податок та збір на доходи фізичних осіб, який становить 69,2% всіх доходів загального фонду міського бюджету; єдиний податок, який посідає другу позицію в структурі дохідної частини міського бюджету; податок на майно в структурі власних і

закріплених доходів займає 12,5%; акцизний податок з виробленого в Україні та з ввезеного на митну територію України пального. Неподаткові надходження складають незначну частину надходжень до бюджету.

Обов'язковим структурним компонентом кошторису є план асигнувань Бобровицької міської ради, який підлягає затвердженню одночасно із кошторисом. План асигнувань Бобровицької міської ради є помісячним розподілом асигнувань, що затверджені кошторисом за скороченою формою економічної класифікації. Даний документ регламентує взяття Бобровицькою міською радою зобов'язань упродовж календарного року.

Кошторис Бобровицької міської ради відповідає чинній формі кошторису та плану асигнувань, які рекомендує та затверджує Міністерство фінансів України для бюджетних установ.

Кошти бюджету Бобровицької міської ради можна розподіляти тільки відповідно затвердженому кошторису та плану бюджетних асигнувань. Бобровицька міська рада має виключне право на взяття бюджетних зобов'язань, розподіл та споживання бюджетних коштів відповідно статтям затверджених кошторисів.

Проект кошторису складається бухгалтерською службою Бобровицької міської ради на наступний бюджетний рік, з урахуванням фінансової діяльності поточного року та планових операцій в наступному.

У проєкті кошторису спеціалістами зазначаються планові обсяги фінансових ресурсів, що мають спрямуватися на покриття видатків Бобровицької міської ради коштами загального та спеціального фондів проєктів бюджету.

Дохідна частина спеціального фонду проєкту кошторису Бобровицької міської ради формується відповідно до за планових доходів, які планується та розраховуються окремо за кожним джерелом доходів на наступний рік. Потім, на підставі отриманих розрахункових даних визначають суму доходів на наступний рік з урахуванням специфічних умов діяльності Бобровицької міської ради. Під час розрахунку показників, на основі яких формують доходи

спеціального фонду кошторису на наступний рік, в Бобровицькій міській раді орієнтиром є рівень їх фактичного виконання за попередній рік. Показники повинні наводитися в обсязі, зазначеному в розрахунку.

Обов'язковою умовою кошторисно-постатейного фінансування Бобровицької міської ради є дотримання вимоги щодо першочергового фінансування коштами з бюджету витрат з оплати праці та нарахування на неї, а також на господарське утримання медичного центру. Під час формування видатків у проєкті кошторису центру забезпечується режим суворої економії бюджетних коштів і матеріальних цінностей.

Кошторисом фіксуються видатки, що передбачені чинним законодавством, а їх потреба та необхідність ґрунтується на специфіці діяльності установи. Видатки на придбання обладнання, капітальний ремонт приміщень тощо, які не є першочерговими, можна передбачати лише за умови забезпечення коштами невідкладних витрат і відсутності заборгованості.

Усі показники видатків, які вносяться до проєкту кошторису Бобровицької міської ради на наступний період, мають ґрунтуватися на відповідних розрахунках за кожним кодом економічної класифікації.

Видатки Бобровицької міської ради за рахунок власних надходжень (спеціальний фонд бюджету) планується за такою схемою: за встановленими напрямками використання, на погашення заборгованості установи з бюджетних зобов'язань за спеціальним і загальним фондами кошторису та на проведення заходів, пов'язаних з виконанням основних функцій, не забезпечених (або частково забезпечених) витратами загального фонду.

Бобровицька міська рада свої витрати проводить у відповідності з бюджетними асигнуваннями та іншими показниками, що доведені лімітними довідками. Видатки на оплату праці здійснюються в межах фонду заробітної плати, затвердженого в кошторисі. Також, у повному обсязі забезпечено проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання та водовідведення. Видатки за рахунок спеціального фонду здійснюються в межах коштів, що фактично надійшли до цього фонду.

Кошти загального фонду спрямовані на покриття першочергових поточних витрат в межах кошторисних призначень, взятих фінансових зобов'язань.

Видатки на утримання бюджетних установ є одним з основних напрямів видатків бюджету. Але не завжди видатки на утримання установи збігаються з видатками бюджету. Так, величина грошових коштів, перерахованих постачальникам продуктів харчування, характеризує суму видатків бюджету, але для Бобровицької міської ради – це зміна складу активів (грошові кошти на рахунках – продукти харчування на складі) без реальних видатків коштів.

Видатки Бобровицької міської ради поділяються на касові і фактичні. Касовими видатками є всі виплати, здійснені з реєстраційних рахунків як готівкою, так і шляхом безготівкових перерахувань. Одним із головних завдань обліку касових видатків є забезпечення контролю за витрачанням бюджетних асигнувань відповідно до кошторисних призначень.

Фактичні видатки – це реальні витрати Бобровицької міської ради, оформлені відповідними документами і проведені шляхом коштів загального та спеціального фондів, а також нараховані суми заробітної плати або проведені за обліком видатки за несплаченими рахунками кредиторів.

Аналізуючи фактичні та касові видатки за загальним фондом Бобровицької міської ради, можна зробити висновок про те, що фактичні видатки у 2020 р. склали 44177001 грн. (табл. 2.3), які більші за касові видатки на суму 1363,16 грн. за рахунок списання залишків матеріалів на початок звітного періоду. По інших КЕКВ розбіжностей немає.

Таблиця 2.3

**Використання коштів загального та спеціального фондів
Бобровицької міської ради за 2020 р., грн.**

КЕКВ	Загальний фонд			Спеціальний фонд		
	Касові видатки за 2020 р.	Фактичні видатки за 2020 р.	Абсолютне відхилення (+,-)	Касові видатки за 2020 р.	Фактичні видатки за 2020 р.	Абсолютне відхилення (+,-)
1	2	3	4	5	6	7
2111	23865670,00	23865670,00	0,00	27065,8	27065,8	0,00

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7
2120	5428835,00	5428835,00	0,00	5924,05	5924,05	0,00
2210	1630641,84	1632005,00	-1363,16	804636,58	807923	-3286,42
2240	8021049,50	8021049,50	0,00	275115	275115	0,00
2250	35000,00	35000,00	0,00			0,00
2272	2400,00	2400,00	0,00			0,00
2273	1235900,00	1235900,00	0,00			0,00
2274	879500,00	879500,00	0,00			0,00
2275	109150,00	109150,00	0,00			0,00
2281			0,00	300000	300000	0,00
2282	1531700,00	1531700,00	0,00			0,00
2610	444596,00	444596,00	0,00			0,00
2730	753795,50	753795,50	0,00			0,00
2800	137400,00	137400,00	0,00			0,00
3110			0,00	827477	827477	0,00
3122			0,00	5193830	5193830	0,00
3132			0,00	111120	111120	0,00
3142			0,00	230000	230000	0,00
3210			0,00	1625000	1625000	0,00
3240			0,00	402225	402225	0,00
4113	100000,00	100000,00	0,00	10000	10000	0,00
Разом:	44175637,84	44177001	-1363,16	9812392,58	9815679	-3286,42

Касові видатки по спеціальному фонду за 2020 р. склали 9812392,58 грн. (табл. 2.8). По КЕКВ 2210 фактичні видатки спеціального фонду склали 9815679 грн., що на 3286,42 грн. більше за касові за рахунок списання залишків матеріалів на початок звітної періоду. По інших КЕКВ розбіжності відсутні.

Кошти спеціального фонду спрямовані на покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням послуг, а також першочергових поточних та капітальних витрат, які не забезпечені коштами загального фонду.

Відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11.02.2015 р. № 183-VIII, управління Бобровицької міської ради щоквартально оприлюднює на єдиному вебпорталі використання публічних коштів (<http://e-data.gov.ua>) інформацію про використання коштів.

Бобровицької міської ради у 2020 р. використовувала бюджетні кошти за напрямами, визначеними у паспорті бюджетної програми.

Висновки до розділу 2

Бобровицька міська рада є представницьким і нормотворчим органом місцевого самоврядування Бобровицької Територіальної громади, який здійснює від імені та в інтересах Територіальної громади функції та повноваження місцевого самоврядування.

Основним плановим документом, що надає Бобровицькій міській раді повноваження на отримання доходів і здійснення видатків є кошторис, в якому вказується необхідний обсяг та напрями споживання коштів. Даний документ чітко визначає обсяг бюджетних асигнувань, потрібних для забезпечення безперебійного виконання Бобровицькою міською радою функцій, покладених на неї та досягнення поставлених на рік цілей, згідно з бюджетними призначеннями.

Формування дохідної частини спеціального фонду проекту кошторису здійснюють на підставі розрахунків доходів, які складають за кожним джерелом надходжень, що плануються на наступний рік. Потім, на підставі отриманих розрахункових даних визначають суму доходів на наступний рік з урахуванням специфічних умов діяльності Бобровицької міської ради.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ МІСЬКОЇ РАДИ

3.1. Особливості організації контролю доходів та видатків міської ради

Організація внутрішнього фінансового контролю Бобровицької міської ради спрямована на дотримання норм чинного законодавства у сфері фінансової діяльності, складанню достовірної бухгалтерської звітності та ведення бухгалтерського обліку; підвищення результативності при використанні як коштів відповідного бюджету бюджетної системи, так і коштів, отриманих установою від інших джерел.

Організація внутрішнього контролю – це сукупність заходів, що здійснюються уповноваженим суб'єктом внутрішнього контролю з метою виконання поставлених завдань та досягнення визначеної керівництвом Бобровицької міської ради мети. Отже, в основі організації внутрішнього контролю лежать суб'єкти, об'єкти, види, форми, методи, принципи, техніка, технологія внутрішнього контролю тощо [46, с. 297].

Відповідно до норм, визначених статтею 26 Бюджетного кодексу України, Бобровицька міська рада в особі Голови міської ради формує та затверджує процедури внутрішнього контролю та здійснення внутрішнього аудиту, організовує їх проведення у своїх структурних бюджетних одиницях. При цьому в Бобровицькій міській раді також забезпечено:

- 1) здійснення оцінювання системи управління бюджетними коштами (в тому числі реалізація процедур державного фінансового аудиту);
- 2) забезпечення правдивості відображення операцій в бухгалтерському обліку та обґрунтованість формування форм фінансової і бюджетної звітності;
- 3) реалізація шляхів економії бюджетних коштів, забезпечення та

контроль за їх цільовим використанням, оцінка ефективності і результативності функціонування бюджетної установи шляхом запровадження обґрунтованих управлінських процедур;

4) аналіз та правдива оцінка поточного стану провадженої фінансово-господарської діяльності Бобровицької міської ради;

5) забезпечення відвернення порушень в сфері чинного бюджетного законодавства та дотримання інтересів держави в ході здійснення управління об'єктами державної власності;

6) забезпеченні доцільності планування надходжень і видатків бюджету Бобровицької міської ради.

Процес організації та реалізації внутрішнього фінансового контролю доходів та видатків Бобровицької міської ради здійснюється через наступні процедури:

- видання або затвердження керівниками установ ряду внутрішніх документів, спрямованих на належне функціонування внутрішнього середовища, забезпечення здійснення управління ризиками, вжиття заходів контролю, налагодження комунікації та обміну інформацією в установі та здійснення моніторингу тощо;

- виконання функцій та завдань керівниками структурних підрозділів та працівниками установи, визначених актами законодавства та внутрішніми документами, інформування керівництва про ризики, що виникають в ході виконання покладених на них завдань, вжиття відповідних заходів контролю та моніторингу, обміну інформацією тощо;

- оцінки функціонування системи внутрішнього контролю підрозділом внутрішнього аудиту з наданням керівнику установи об'єктивних і незалежних рекомендацій щодо її удосконалення.

Реалізація впровадження внутрішнього контролю в Бобровицькій міській раді здійснюється на основі таких документів, як Положення про порядок здійснення внутрішнього контролю. Вказаний документ визначає об'єкт та суб'єкт внутрішнього контролю, мету, методи та принципи

внутрішнього контролю, порядок планування і проведення внутрішнього контролю, джерела інформації та графік документообігу, визначення обов'язків, функцій та відповідальності працівників, що будуть відповідальні за внутрішній контроль, а також реалізацію результатів внутрішнього контролю. Таким чином, внутрішньому контролю відведена значуща роль у системі державного внутрішнього фінансового контролю в Бобровицькій міській раді [27, с. 942].

Система внутрішнього контролю Бобровицької міської ради побудована за допомогою семи етапів, які представлені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Етапи здійснення системи внутрішнього контролю в Бобровицькій міській раді

Етап	Характеристика контрольної діяльності
1	Організація внутрішнього контролю
2	Розробка відповідних документів
3	Визначення кола питань, що підлягають внутрішньому контролю
4	Реалізація контрольних заходів
5	Підведення підсумків контрольної діяльності
6	Надання інформації внутрішнім користувачам
7	Прийняття управлінських рішень щодо ефективного використання бюджетних ресурсів

Джерело: складено автором на основі [27, с. 943]

Система внутрішнього фінансового контролю, сформована в Бобровицькій міській раді за зазначеними етапами дала можливість оперативно оцінювати показники діяльності, відповідно реагувати на зміни зовнішнього середовища, видавати оперативні управлінські розпорядження стосовно непередбачуваних обставин, які спіткають процес діяльності бюджетної установи, а також оперативно реалізовувати результативні методи, за допомогою яких вдається підвищити рівень результативності використання бюджетних коштів.

Підґрунтям організації внутрішнього фінансового контролю є конкретизація його функцій та ролі в загальній системі управління організацією. Оптимальна організація системи внутрішнього фінансового

контролю можлива лише в тому випадку, якщо він сприймається самостійною функцією здійснення управління фінансами установи, тобто в якості системи здійснення нагляду та перевірки процесу функціонування й фактичного стану об'єкта, що контролюється [46]. Дане дослідження має на меті власне розв'язання проблемних питань, які пов'язані з організацією внутрішнього фінансового контролю в бюджетній установі, тобто на другий етап організації внутрішнього фінансового контролю в системі державного фінансового контролю України – на організацію внутрішнього контролю в Бобровицькій міській раді.

З урахуванням всього зазначеного доцільно виділити три блоки моделі організації внутрішнього контролю в Бобровицькій міській раді, а саме: підготовчий, організаційний та діагностичний [46, с. 299]. Лише тоді, коли перед прийняттям управлінського рішення і під час його виконання застосовуватимуться адекватні процедури контролю, будуть створені умови для переходу від перевірки кожної господарської операції – до контролю систем взагалі.

З метою вдосконалення контролю фінансових потоків фінансова звітність Бобровицької міської ради містить дані в натуральних одиницях виміру, адже значення нефінансових даних для цілей контролю і прийняття управлінських рішень за його результатами є дуже важливим [97, с. 215]. З цього випливає, що для забезпечення досягнення цілей внутрішнього фінансового контролю видатків Бобровицької міської ради необхідна послідовна реалізація трьох складових механізму реалізації:

- затвердження регламенту внутрішнього фінансового контролю видатків;
- аналіз використання бюджетних коштів;
- оцінка ефективності внутрішнього фінансового контролю видатків.

Особливістю побудови сучасного обліку Бобровицької міської ради є статичність відображення ключових фінансових показників, результатом якого є надходження не оперативної інформації до системи управління. На

основі такої інформації є можливість робити висновки, формувати наступні управлінські рішення, однак відсутня можливість оперативно запобігти негативним результатам такої діяльності. Такі рішення можуть бути враховані щодо наступних процесів здійснення діяльності Бобровицькій міській раді, проте ті негативні процеси, які не були відвернуті в конкретний минулий момент часу, усунути немає можливості. Вирішенням вказаної проблемної ситуації в роботі Бобровицькій міській раді може стати реалізація системи оперативного фінансового контролю, яка відіграє важливу роль у процесі діяльності бюджетних установ. Результативність реалізації цієї управлінської функції здійснює прямий вплив на кінцеві результати діяльності в Бобровицькій міській раді.

Контроль доходів та видатків Бобровицької міської ради, звичайно спрямований на наступні аспекти господарської діяльності (рис. 3.2):

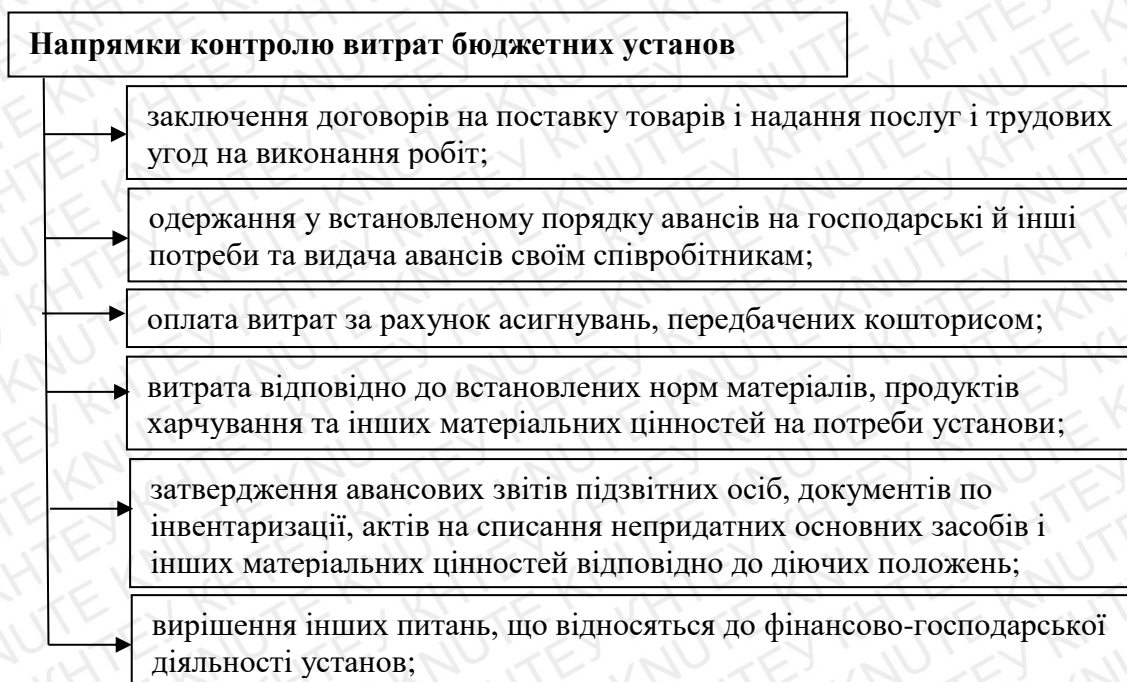

Рис. 3.2. Напрямки контролю витрат Бобровицької міської ради [62].

Контроль витрат Бобровицької міської ради здійснюється завдяки прийому розмежування касових і фактичних витрат.

Касові витрати – це суми, виділені з бюджетних або поточних рахунків на витрати установи. Ці суми можуть видаватися як готівкою, так і безготівковим шляхом. Однак по них не можна судити про фактичне

використання коштів, тому що можуть бути нараховані, але не виплачені (зарплата, суми, що належить виплатити кредиторам за надані цінності, послуги). Касові витрати показують суму коштів, витрачених установою з реєстраційного рахунку, по окремих кошторисах підрозділів, що дозволяє мати у своєму розпорядженні дані про касове виконання кошторисів і про залишки невикористаних кредитів на кожен конкретну дату.

Фактичні витрати – дійсні витрати установи по виконанню кошторису, оформлені відповідними документами. До них відносяться витрати по неоплачених рахунках кредиторів, по нарахуванню зарплати. Фактичні витрати більш повно свідчать про остаточно зроблені витрати, ніж касові. Їхній облік дозволяє контролювати як хід фактичного виконання кошторису витраті у цілому, так і дотримання встановлених норми витрат по окремих статтях [28, с. 97]. Крім того, контроль витрат Бобровицької міської ради здійснюється завдяки засобу розмежування затверджених кошторисних витрат на відповідний бюджетний рік і взятих установою бюджетних зобов'язань протягом бюджетного року.

Затверджена дохідна частина кошторису Бобровицької міської ради є підставою для фінансування її видаткової частини. Всі зміни вносяться до кошторису і плану асигнувань у випадках необхідності перерозподілу асигнувань розпорядника; прийняття нормативного акту про передачу повноважень і бюджетних асигнувань одного розпорядника іншому; прийняття рішень про розподіл нерозподілених бюджетних асигнувань між розпорядниками; прийняття рішень про скорочення витрат загального фонду бюджету в цілому на рік; внесення змін у законі про Державний бюджет України.

Процес контролю витрат Бобровицької міської ради розпочинається з організації і планування майбутніх контрольних процедур. Надзвичайно важливе значення при цьому має розробка організаційної моделі контролю, що включає об'єкти та джерела контролю, методичні прийоми контролю, форми узагальнення результатів контролю.

Об'єктами (завданнями) контролю витрат Бобровицької міської ради є:

1. визначення законності формування кошторису навчального закладу;
2. перевірка дотримання існуючого порядку виконання кошторису;
3. встановлення повноти та правильності відображення в бухгалтерському обліку інформації про витрати. Основними джерела контролю витрат навчального закладу є нормативно-законодавча база з обліку і контролю витрат бюджетних установ, а також облікові джерела.

Розроблена організаційна модель дає можливість перейти до виконання контрольних процедур, які необхідно здійснювати у два етапи. На першому етапі слід перевірити законність формування кошторису установи – основного планового документу, що дає повноваження на здійснення витрат. Задля визначення обґрунтованості розміру асигнувань, наведеного в кошторисі, необхідно встановити доцільність і правильність розрахунку суми запланованих установою витрат та віднесення їх до відповідних кодів економічної класифікації видатків (далі – КЕКВ).

Джерела контролю витрат навчального закладу	
→	- первинні документи: розрахунково-платіжні відомості, таблиці обліку робочого часу, накладні, акти наданих послуг, квитанції, рахунки-фактури, платіжні доручення, виписки з реєстраційного рахунку;
→	- реєстри: меморіальні ордери № 2, 3, 5, 6, 8, 9, 13; книга «Журнал-головна»;
→	- звітність: Звіт про фінансові результати, Звіт про надходження та використання коштів загального фонду (ф. № 2д, № 2м), Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень (форма № 4-2д, № 4-2м), Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (форма № 4-3д, № 4-3м);
→	- інші документи: кошториси, плани асигнувань, лімітні довідки про бюджетні асигнування, довідки змін до кошторису та плану асигнувань, штатний розпис, розпорядження: про преміювання, про прийом на роботу, про надання відпустки, договори про матеріальну відповідальність, тощо.

Рис. 3.3. Джерела контролю витрат Бобровицької міської ради

На етапі контролю формування кошторису перевіряють відповідність витрат, наведених в розрахунку до кошторису, потребам Бобровицької міської ради, визначають арифметичну правильність проведених розрахунків. При цьому необхідно визначити обґрунтованість цін і тарифів, які бралися при визначенні установою потреби в бюджетних коштах, що деталізують види й кількість товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю. Під час контролю формування кошторису також перевіряється порядок його оформлення: встановлюється дотримання належної форми документу, наявність усіх необхідних реквізитів.

На етапі контролю процесів щодо формування кошторису на відповідний період, крім того, перевіряється процедура дотримання порядку його оформлення: встановлюється додержання відповідної чинної форми документу, наявність встановлених обов'язкових реквізитів. Перевірка відповідності законодавством встановленої процедури процесу затвердження кошторису Бобровицької міської ради здійснюється через оцінки наявності в той же час затвердженого плану бюджетних асигнувань та затвердженого штатного розпису, приведення наявної чисельності штатних працівників у відповідність до встановленого річного фонду оплати праці, правомірність дій посадової особи, що затвердила кошторис.

Контроль формування кошторису Бобровицької міської ради передбачає перевірку відповідності суми асигнувань, зазначеної в кошторисі, даним лімітної довідки про бюджетні асигнування, доведеної фінансовим органом. Важливо також перевірити відповідність показників кошторису даним плану асигнувань установи. З метою встановлення узгодженості вказаних документів проводиться їх зустрічна перевірка.

Наступним етапом здійснення фінансового контролю здійснення витрат Бобровицької міської ради є встановлення процедури дотримання встановленого порядку щодо виконання затвердженого кошторису. Контрольні процедури щодо дотримання виконання кошторису Бобровицької міської ради у частині витрат за обмінними операціями розуміється як

здійснення контролю за кожною зі таких складових сукупних витрат. Для реалізації контрольних процедур щодо витрат на оплату праці спочатку встановлюється відповідність реальної чисельності штатних працівників кількості, що встановлена за кошторисом, а також правильність затвердження і розрахунку посадових окладів, розміру доплат, встановлення надбавок та нарахування премій. Джерельною базою контролю такого контролю є штатний розпис, розрахунково-платіжні відомості, таблиці обліку робочого часу, лікарняні листи, розрахунки лікарняних і відпускних.

В процесі здійснення фінансового контролю детальному розгляду піддається розрахунково-платіжна відомість за всіма напрямками. Для перевірки правильності здійснення операцій щодо нарахування заробітної плати в облікових регістрах обов'язково перевіряються дані, що внесені до меморіального ордера № 5, співставивши їх з даними розрахунково-платіжної відомості, меморіального ордера № 2. За аналогічним підходом проводиться контроль витраті на соціальні заходи.

При здійсненні процедури фінансового контролю видатків на закупівлю матеріалів перевіряється оцінка доцільності здійснення таких придбань, дотримання призначень кошторису, процедури розрахункових операцій. Має бути перевірена наявність та відповідність законодавству договорів на купівлю, видаткових накладних, актів наданих послуг, розрахунково-платіжної документації. Особливої ваги набуває процедура зустрічної перевірки документів Бобровицької міської ради з документами постачальника, перевірити повноту відображення сум кожного придбання у меморіальному ордері № 6.

Видатки в частині придбання послуг Бобровицької міської ради піддаються контролю шляхом встановлення відповідності документального порядку оформлення операцій. На даному етапі встановлюється наявність та законність укладених договорів, актів наданих послуг, зокрема їх відповідність документам постачальників. Варто перевірити повноту відображення усіх видатків у меморіальному ордері № 6 та перенесення даних

у Журнал-головну по рахунках 6415, 6211.

Здійснення контролю витатків Бобровицької міської ради за статтею «оплата комунальних послуг» – оплату електроенергії та палива вимагає встановлення наявності і законності складених договорів на їх постачання, відповідність та законність встановлення цін, тарифів та визначення обсягів наданих послуг.

Видатки на відрядження посадових осіб мають піддаватися перевірці щодо доцільності здійснення таких відряджень, відповідність порядку їх оформлення і здійснення компенсації відповідно до законодавства. Має бути встановлений зв'язок відряджень із реальною діяльністю Бобровицької міської ради, перевірятися наявність належно оформлених розпоряджень про відрядження, здійснюється контроль правильності та оперативності складання та подання звітів про використання коштів, що були видані на відрядження або під звіт. Крім того, має бути перевірена наявність і правильність документів, які підтверджують понесені витрати підзвітною особою. Для встановлення відповідності відшкодованих сум реально здійсненим витратам перевірці піддаються надані авансові звіти з платіжними дорученнями, встановлюється правильність перенесення даних з авансових звітів у меморіальний ордер № 8 та Журнал-головну в обороти по субрахунку 2116.

З метою перевірки доцільності витрат на закупівлю предметів і матеріалів довгострокового використання має бути перевірена реальна необхідність та доцільність їх придбання, існування відповідних кошторисних призначень, а також додержання основоположного принципу економії бюджетних коштів. Крім того, контролюється процедура дотримання вимог чинного законодавства щодо проведення процедури публічних закупівель, перевіряється правильність документального оформлення здійснених операцій.

Проведення контролю витрат на капітальний ремонт передбачає встановлення правильності складання кошторисної документації та визначення фактично виконаних обсягів ремонтних робіт. Особливої уваги

потребує перевірка законності розрахунків та достовірність відображення витрат в обліку.

Контроль витрат від необмінних операцій Бобровицької міської ради полягає у встановленні законності наданих соціальних виплат та трансфертів. Для цього потрібно перевірити обґрунтованість їх надання та обрання отримувачів, підтвердити відсутність фактів надання виплат чи трансфертів не за цільовим призначенням. Перевірці підлягає документальне оформлення операцій та відображення їх в бухгалтерському обліку.

За умов хронічного дефіциту коштів керівник Бобровицької міської ради змушений орієнтуватися на пошук внутрішніх резервів зниження витрат на надання адміністративних послуг, що є ключовим завданням внутрішнього контролю Бобровицької міської ради. При його організації варто врахувати потребу у виконанні загальної мети – економічно обґрунтованого зниження рівня витрат на надання адміністративних послуг та ряді завдань (рис. 3.4).

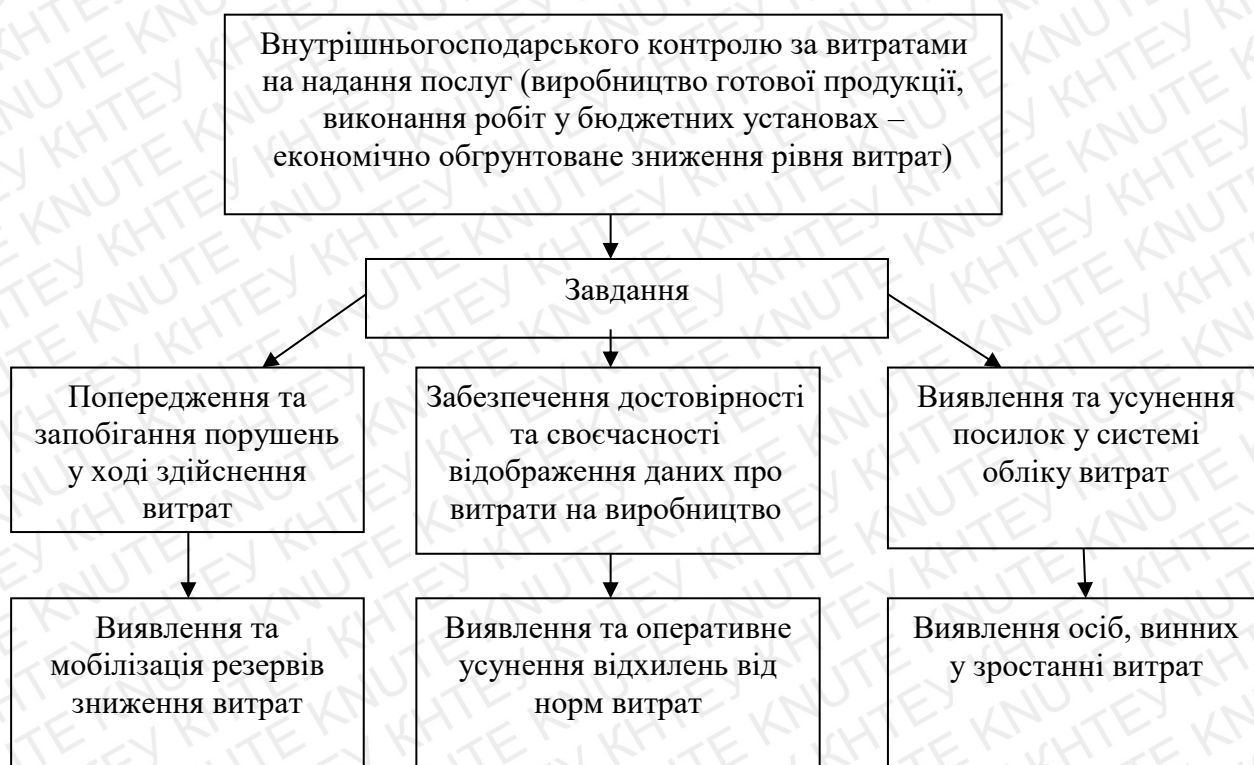

Рис.3.4 Мета та завдання внутрішньогосподарського контролю за витратами на надання послуг Бобровицької міської ради [62]

Виконання представлених на рис.3.3 завдань тісно переплітається з етапом розвитку сучасних автоматизованих інформаційних систем, які дозволяють розробляти нові концепції організації проведення контролю за витратами на надання послуг. «Останнім часом таким питанням приділяється все більше уваги. Актуальність цього питання пов'язана не тільки з підвищенням ролі управлінського впливу на розмір величини бюджетних видатків на рівні окремої установи. Розробники програмного забезпечення мають зацікавленість у результативності роботи розроблених та запроваджених власних програмних продуктів, тому що це є прямим фактором конкурентоспроможності на ринку програмного забезпечення. До того ж процедури комп'ютеризації системи внутрішнього фінансового контролю за видатками бюджетної установи не вимагатиме суттєвих грошових витрат і затрат робочого часу, що для бюджетних установ надзвичайно актуально. Крім того, можлива не лише повна автоматизація аналітичних процедур здійснення фінансового контролю, а й часткова. Обрання способу реалізації відповідних контрольних процедур з такої позиції варто довести з урахуванням обсягів реалізації бюджетною установою послуг та на основі результатів попереднього аналізу й оцінки результативності контролю.

Найпростішим способом такого оцінювання є зіставлення видатків на організацію внутрішнього фінансового контролю з отриманим обсягом економії через відвернення ймовірних зловживань, недоцільних видатків та нераціонального витрачання ресурсів. Підсумкові результати здійснення процедури фінансового контролю обов'язково враховуються в процесі розробки заходів з реалізації наступного контролю та обранні його організаційної структури. Однак, за будь-якого обраного альтернативного варіанту, організаційне підґрунття внутрішнього фінансового контролю за видатками визначаються організаційною структурою бюджетної установи, переліком видів послуг, які дана установа пропонує споживачам та обраною формою ведення внутрішнього обліку.

3.2. Методика контролю доходів та видатків міської ради та напрямки її удосконалення

Система внутрішнього фінансового контролю, як інформаційна система управління видатками, характеризується циклічністю процедури встановлення та підготовки інформації про порушення щодо обсягів витрат на надання послуг та наявністю труднощів при виборі об'єктів. Організаційна впорядкованість здійснення фінансового контролю полягає у збалансованому обрання об'єктів контролю (планування контролю), доцільному використанні часу контролера (проведення контролю) та підготовці доцільних обґрунтованих пропозицій щодо виправлення виявлених недоліків (подання узагальнених результатів контролю).

При цьому, проблемними в діяльності Бобровицької міської ради є: процедура планування контролю (складність якого полягає у потребі отримання інформації про витрати не за кодами економічної класифікації, а за статтями та елементами); вибір методів та інструментів здійснення контрольних процедур (рівень розробленості надзвичайно низький); узагальнення результатів контролю.

Ключовим завданням контролера є виокремлення рекомендацій, направлених на виправлення виявлених проблем контролю, а також формування системи управлінських заходів щодо їх нейтралізації та мінімізації в наступних періодах. У даному випадку до складу інформаційного забезпечення варто включити документи управлінського характеру, які б містили в собі дані щодо діяльності аналогічних бюджетних установ, підсумки зовнішнього контролю та іншу інформаційну базу (рис. 3.5).

Чинний порядок обліку не повною мірою відповідає вимогам і завданням внутрішнього контролю за витратами Бобровицької міської ради. Тому бухгалтерські дані вимагають опрацювання та формування інтерпретованої інформації, яку слід віднести до робочої документації. До

складу останньої, окрім плану та вихідної форми контролю, слід включити проміжну документацію. Зокрема, відомість виявлених порушень норм витрат і зловживань. Цей робочий документ слід формувати залежно від виду послуг і розділами (Розділ 1 . Типові порушення; Розділ 2. Специфічні порушення; Розділ 3. Порушення, пов'язані з технологічним процесом надання послуг) з використанням таких граф: витрати за видами, сума, відхилення, причина, рекомендації. Остання графа повинна містити інформацію про вид порушення (у т. ч. щодо порушення чинних нормативно-правових документів), спосіб виправлення та пропозиції, спрямовані на оптимізацію витрат.

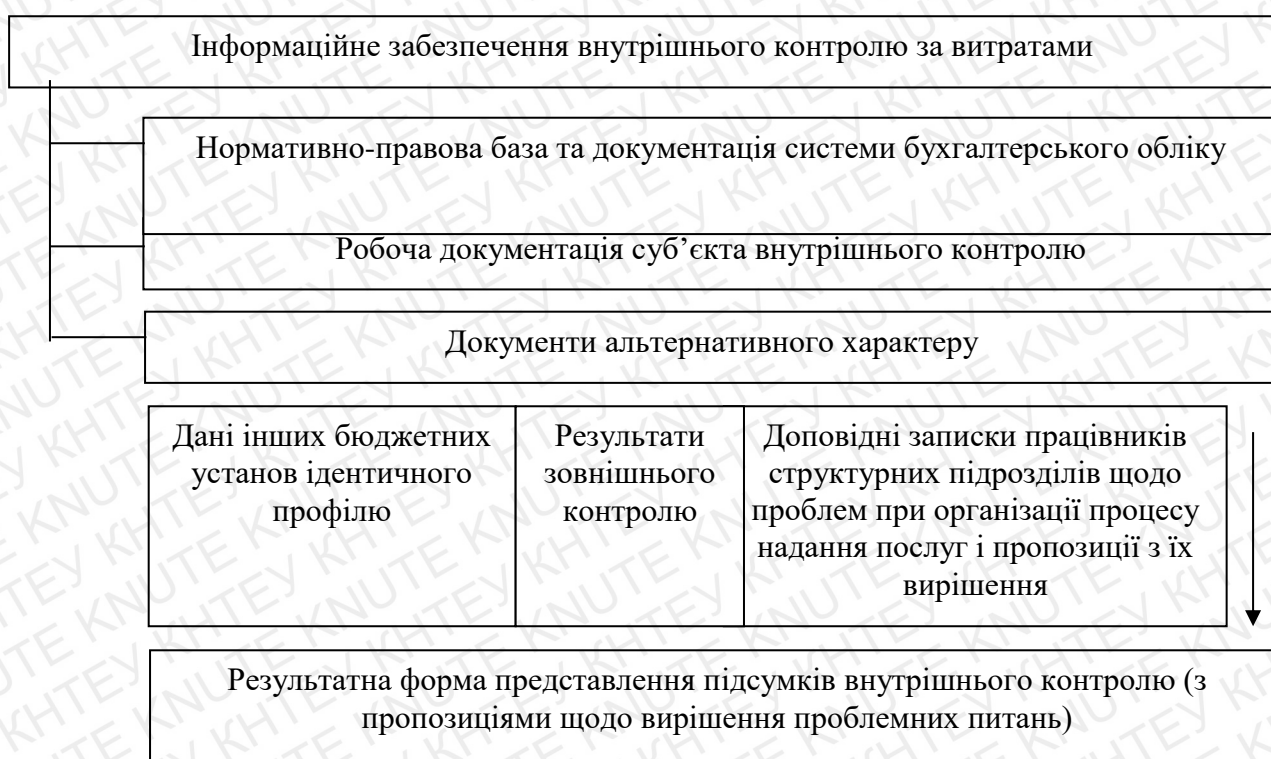

Рис. 3.5. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю за витратами Бобровицької міської ради

Аналіз виконання кошторису Бобровицької міської ради вказав на те, що досить суттєву частку фактичних видатків установи складають видатки на оплату природного газу. Звісно, вказані видатки не складають лівову частку видатків установи, деякі інші видатки мають більшу питому вагу (наприклад, на оплату праці та нарахування на заробітну плату), однак, необхідність їх понесення зумовлена специфікою діяльності установи і неможливістю їх

скорочення чи суттєвого управління ними у зв'язку з державним регулюванням питання розміру мінімальної заробітної плати, ставки єдиного соціального внеску та інших соціальних гарантій.

З кожним роком в Бобровицькій міській раді відбувається зростання величини видатків на природний газ. Зважаючи на вказане, вважаємо за необхідне запропонувати спосіб оптимізації витрат установи на оплату природного газу.

Для зменшення витрат міської ради на природний газ можна запропонувати встановлення отоплювальної блочно-модульної газової котельні. Така система включає в себе всі необхідні для функціонування компоненти, як: блок-модуль утеплений, водогрійні котли, газові автоматизовані пальники, насоси мережної води та ін. Основною перевагою вказаної системи є її ефективність. Коефіцієнт корисної дії такої котельні складає не менше 92%. Для порівняння – коефіцієнт корисної дії встановлених на сьогодні котлів в установі складає 30%. Отже, якщо встановити таку котельню, споживання природного газу скоротиться в 3 рази. Також, враховуючи рівень автоматизації системи, завдяки її встановленню, міська рада матиме можливість використовувати працю не чотирьох працівників котельні (як наразі), а лише двох, які виконуватимуть функції операторів системи. Вартість такої системи з урахуванням витрат на встановлення становить 1,5 млн. грн.

Встановлення блочно-модульної котельні дасть змогу зекономити не лише на оплаті природного газу внаслідок втричі меншого його споживання, а також на оплаті праці працівників такої котельні. Попри досить високу вартість проекту, за рахунок вказаної економії, проєкт окупається через 2-3 роки. Тож даний проєкт є ефективним і рекомендованим до впровадження.

Добре налагоджена система обліку витрат, в свою чергу, є підставою для повного та всебічного контролю за діяльністю Бобровицької міської ради. Для забезпечення вирішення проблем обліку слід врахувати рівень аналітичності рахунків з обліку витрат та відповідним чином спланувати процес контролю.

Окрім цього, на основі хронометражних замірів, потрібно встановити й законодавчо закріпити норми витрат часу на здійснення процедур контролю за витратами. Це питання вимагає попереднього встановлення переліку процедур. Останній залежить від обраного підходу та потреби в деталізації контролю. Зокрема, детальний контроль за усіма видами витрат за кодами економічної класифікації буде займати більше часу. Проте можна скористатися і вибіркоким контролем. Для цього необхідно встановити оптимальний рівень контролю. Це завдання слід покласти на керівництво бюджетною установою. За основу обґрунтування переліку контрольованих видів витрат можна покласти їхню частку у загальній структурі собівартості платних послуг. Після цього можна приступати до складання плану контролю. Розроблений план має бути погоджений з відповідальними працівниками та керівником бюджетної установи. Такий підхід забезпечить процес здійснення контролю від зривів через неузгодженість організаційних питань.

З метою оцінки результативності децентралізованого внутрішнього фінансового контролю видатків Бобровицької міської ради використаємо науковий підхід запропонований О. Яришко [180]. Вона зазначає, що найбільший вплив на рівень управління фінансовими ресурсами бюджетної установи спричиняє виконання кошторису спеціального фонду, який в умовах незабезпеченості бюджетних установ достатньою кількістю фінансових ресурсів, спричиненою неповним бюджетним фінансуванням їх поточної діяльності, є основним додатковим джерелом фінансових ресурсів. Тобто результати виконання кошторису спецфонду свідчать про якість менеджменту, що забезпечує вмiле маневрування її фінансовими ресурсами.

Найбільш високої оцінки заслуговує система управління фінансовими ресурсами установи за умови переважання доходів над видатками спецфонду, що обумовлює позитивне виконання його кошторису, внаслідок чого зростає величина власного капіталу та забезпечуються оптимальні значення показників фінансової стійкості установи (варіант 1).

Якщо при позитивному виконанні кошторису спецфонду і зростанні величини власного капіталу, половина показників фінансової стійкості не відповідають оптимальним значенням, це свідчить про те, що величина власного капіталу не повною мірою забезпечує незалежність установи від зовнішніх джерел фінансування (варіант 2).

Третій варіант характеризує збалансованість доходів і видатків спецфонду та достатність власного капіталу в цілому для забезпечення фінансування діяльності установи.

Відмінність четвертого варіанту від попереднього в тому, що за інших рівних умов величина власного капіталу установи протягом декількох періодів не в змозі забезпечити достатній рівень незалежності установи від зовнішніх джерел фінансування.

За п'ятого варіанту задовільної оцінки заслуговують дії працівників управління установи щодо пошуку додаткових джерел власних надходжень спецфонду, проте ефективність їх використання недостатня для збільшення власного капіталу та забезпечення фінансової незалежності установи.

Шостий варіант відбиває негативний плин заходів щодо залучення додаткових надходжень протягом певного часу, що свідчить про сталу тенденцію недофінансування установи, зменшення її незалежності від зовнішніх джерел.

Розглянуті варіанти не є вичерпно повним переліком можливих подій, проте засвідчують наявний зв'язок між формуванням спецфонду, виконанням його кошторису та якістю управління фінансовими ресурсами. Розглянутий напрямок аналізу виконання кошторису Бобровицької міської ради адаптований до сучасного фінансового механізму діяльності бюджетних установ може бути використаний в практиці внутрішнього фінансового контролю їх видатків.

Діяльність з внутрішнього аудиту на сьогодні запроваджено в діяльності Бобровицької міської ради. Водночас попри певний прогрес у розумінні ролі внутрішнього аудиту та практичній реалізації цієї функції, залишаються

недоліки при організації та здійсненні діяльності з внутрішнього аудиту в ряді органів, а саме:

- фактична відсутність діяльності з внутрішнього аудиту через повну неукомплектованість посад внутрішніх аудиторів протягом тривалого часу;
- незабезпечення організаційної та функціональної незалежності підрозділів внутрішнього аудиту, їх завантаження завданнями, не пов'язаними безпосередньо зі здійсненням внутрішнього аудиту;
- недоліки та необхідність удосконалення внутрішніх документів з питань проведення внутрішнього аудиту (зокрема, в частині визначення методологічних підходів до процесу ризик-орієнтованого планування, ведення бази даних, визначення/конкретизації порядку проведення внутрішніх оцінок якості, включення обов'язкових положень, передбачених законодавством у сфері внутрішнього аудиту тощо);
- недоліки при плануванні діяльності з внутрішнього аудиту, які впливають на ефективність роботи за відповідним напрямом;
- недостатнє дослідження ефективності функціонування системи внутрішнього контролю, ступеня виконання і досягнення цілей, ефективності планування і виконання бюджетних програм, якості надання адмінпослуг, виконання контрольно-наглядових функцій тощо (аудити ефективності);
- низька результативність проведених внутрішніх аудитів та фактично невиконання вимог в частині спрямування діяльності з внутрішнього аудиту на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання коштів, виникненню помилок та інших недоліків у діяльності, поліпшення внутрішнього контролю;
- незначна чисельність працівників підрозділів внутрішнього аудиту (зокрема, співвідносно до кількості об'єктів внутрішнього аудиту), що може негативно впливати на системність охоплення внутрішнім аудитом усіх ризикових сфер діяльності установ, а також тенденція щодо скорочення штатної чисельності працівників підрозділів внутрішнього аудиту;

- нездійснення (або формальне виконання) в окремих органах заходів із забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту, передбачених законодавством у сфері внутрішнього аудиту тощо.

Для підвищення якості контрольно-аналітичної інформації та забезпечення автоматизації контрольно-аналітичних робіт з метою скорочення витрат на їх проведення доцільно впровадити в діяльність Бобровицької міської ради якісне уніфіковане програмне забезпечення, що буде адаптоване до актуальних вимог законодавства та матиме зрозумілий та доступний різним користувачам інтерфейс.

В умовах комп'ютеризації господарські операції можуть бути перевірені більш детально і ефективно завдяки можливості обрання більшого розміру вибірки, а також прискоренню опрацювання даних і видачі результату інформації. Найбільш популярним програмним продуктом, що використовуються бюджетними установами для повної або часткової автоматизації обліку є програма САБО - програма для бюджетних та державних установ України.

САБО призначена для автоматизації діяльності бюджетної організації, підвищення оперативності у реалізації бухгалтерських функцій та підвищення якості управління на базі сучасних інформаційних технологій та програмно-технічних засобів.

Механізм реалізації програмного рішення повинен відповідати методу обліку витрат, який використовується в Бобровицькій міській раді. Однак для потреб контролю пропонується вважати планову калькуляції з визначеною у ній собівартістю за методом максимального прямого включення витрат нормативом витрат (за статтями, обраними відповідно до рішення керівництва). В процесі контролю ці дані слід порівнювати з фактичними та формувати відповідні висновки й розробляти заходи щодо вирішення проблемних ділянок.

Автоматизація контролю на засадах використання аналітичних методів і представлення їх результатів у вигляді джерел облікової інформації

альтернативного вигляду (не у статиці, а в динаміці через використання графічних та інших редакторів) можлива завдяки використанню спеціального програмного забезпечення. Проблемність його розробки полягає в наявності значної кількості видів послуг, їхньої галузевої специфіки та відмінностях у складі витрат.

Однак загалом, як справедливо зазначає М.Т. Білуха, набір процедур розрахунково-аналітичних методичних прийомів фінансово-господарського контролю, які охоплюють усю різноманітність функціональних обчислень, повністю підлягають алгоритмізації [4, с. 23]. Завдяки цьому вирішення проблеми оперативності та якості контролю за витратами лежить у площині розробки організаційних, методологічних і методичних засад його автоматизації.

Виконання цих завдань вимагає формування організаційних засад контролю. Першою зі складових є визначення переліку об'єктів контролю. Контроль за витратами є складом витрат за статтями та елементами. Більшої дійовості та оперативності контролю за витратами можна досягти через розподіл різних видів витрат за рівнем ризику виникнення зловживань. З великою ймовірністю можна стверджувати, що високий рівень ризику мають витрати, пов'язані з використанням матеріальних цінностей у процесі надання послуг. У найбільш загальному вигляді розподіл за рівнями ризику можна представити за схемою наведеною на рис. 3.5.

Рис. 3.6. Розподіл витрат на надання адміністративних послуг

Бобровицької міської ради залежно від ризиків виникнення зловживань [55]

Більш детальний перелік витрат та їх позиціонування з точки зору загроз, пов'язаних з незаконним та неефективним витрачанням ресурсів, доцільно скласти по структурних підрозділах бюджетної установи у вигляді таблиці з графами: об'єкт внутрішнього контролю: витрати за видами (класифікаційними групами); рівень ризику в розрізах: високий, середній, низький, мінімальний, відсутній.

Оскільки найвищий рівень ризику мають матеріальні витрати, їх слід розмежовувати за групами або у ще більш деталізованому розрізі. Для цього контролеру слід врахувати не лише емпіричні судження, узгоджені з керівництвом, й фактичні показники контролю за попередні періоди. Встановлення переліку об'єктів контролю необхідне не лише для обґрунтування вибору його напрямів, але й з метою подальшого використання для встановлення штатної чисельності внутрішніх контролерів.

У структурі витрат Бобровицької міської ради питому вагу займають непрямі витрати, які включаються до собівартості послуг. Проблемність здійснення контролю за ними пов'язана зі специфікою бухгалтерського обліку, яка полягає в тому, що він у сучасних умовах ведеться за кодами економічної класифікації видатків. Такий підхід унеможлиблює розмежування витрат на прямі та непрямі без додаткових затрат часу. В цьому плані існуючий порядок обліку недостатньо ефективний та інформаційно обмежений для потреб контролю.

Для подолання цієї проблеми варто використати підхід до обліку витрат за центрами відповідальності. Він певним чином сприяє вирішенню низки проблемних питань, оскільки в його основу покладено ієрархічну структуру руху інформаційних масивів облікової інформації про витрати. Також у найбільш спрощеному варіанті контроль може бути організований за видами витрат, які узагальнюються в системі бухгалтерських рахунків. План рахунків, який затверджений для державного сектора більшою мірою сприяє проведенню контрольних процедур, оскільки містить рахунки для обліку

витрат у розрізі елементів. Щодо обліку витрат за кодами економічної класифікації, то їх доцільно деталізувати за субрахунками відповідно до потреб суб'єкта діяльності.

Для цього при вирішенні організаційно-практичних завдань в умовах комп'ютерного середовища слід сформувавши класифікатор витрат. Він використовуватиметься для контролю узагальнення витрат на надання послуг за їх видами. Пропонується будувати такий класифікатор за серійно-порядковою системою кодування на підставі даних відповідних рахунків витрат.

Класифікатор об'єктів витрат використовується для контролю аналітичного обліку витрат по об'єктах, замовленнях, договорах. Він будується, як правило, безпосередньо відповідно до специфіки бюджетної установи і використовується в АРМ контролера в готовому вигляді. Решта класифікаторів мають загальний характер і відрізняються від інших лише за змістом.

Правильність, достовірність та якість контролю за витратами в умовах комп'ютерного середовища може досягатися через застосування сучасних аналітичних методів і наявні програмні додатки до бухгалтерських програм. Ретельний підбір спеціальних інформаційних файлів, що містять дані про витрати, сприяє оперативності контролю, а також здійсненню взаємної звірки облікових показників. Різна спрямованість вихідних джерел контролю, в тому числі їх різноманітність залежно від ієрархічних рівнів, дають змогу здійснити багатосторонній контроль за витратами. Значно полегшить його проведення формування оперативних комп'ютерних файлів з відповідним шифруванням інформації. Для шифрування можуть бути застосовані як цифрові знаки, так і літери.

Наявні програмні продукти містять у базовій конфігурації низку довідкових файлів (інформаційно-нормативне забезпечення обліку). Однак попри достатню структурованість їх розташування та простоту пошуку для потреб контролю слід виокремити ту нормативно-довідкову інформацію, яка

використовується в процесі його здійснення. Це полегшить пошук і прискорить виконання процедур контролю.

Щодо витрат Бобровицької міської ради на надання адміністративних послуг доцільно систематизувати такі нормативно-довідкові файлові системи, як класифікатори витрат (за групами), класифікатори структурних підрозділів (центрів витрат), класифікатори зведених витрат, а також інформаційне забезпечення обліку витрат (нормативно-правові, інструктивні та інші документи), які необхідні для здійснення контролю.

Загалом, як свідчать проведені дослідження, існуюча система контролю лише частково сприяє запобіганню нераціонального та неефективного здійснення діяльності. Це пояснюється тим, що значну кількість упущень, виявлених завдяки здійсненню контролю, вже неможливо виправити без втрат. Виявлені недоліки підтверджують актуальність проблеми налагодження такої системи контролю, яка б дозволяла своєчасно виявляти ризики, котрі можуть мати негативні фінансові й матеріальні наслідки. Сформовані на основі врахування окремих потреб теоретичні узагальнення та рекомендації частково дозволяють удосконалити організацію та методику проведення контролю витрат бюджетних установ в умовах використання сучасних інформаційних технологій.

Сучасність і постійні зміни в умовах існування Бобровицької міської ради вимагають найновіших методів управління. Тому постає питання необхідності високоякісного забезпечення процесу управління підприємством. Але більшість аналітичних розрахунків займає по розрахунках, обробці, аналізі та подальшій інтерпретації досить багато часу, враховуючи, що в змінних умовах необхідно реагувати швидко, оперативно і результативно. Тому при неякісному забезпеченні управлінського процесу страждають як якість отриманої інформації, так і якість результату від застосування цієї інформації для прийняття управлінських рішень. Звідси, впровадження інформаційних технологій для проведення аналізу витрат бюджетної установи надзвичайно важливі для стабільної роботи Бобровицької міської ради.

При роботі з програмою можна отримати автоматично підготовлений в текстовому вигляді докладний висновок з аналізу складу та структури витрат установи. При оцінці ефективності витрат установи передбачена можливість порівняння досягнутих їм фінансових показників з рекомендованими значеннями. Також передбачено будувати графіки за будь-якими показниками, виводити діапазон рекомендованих значень, зберігати в базі і потім постійно використовувати відібрані графіки, передавати графіки в Microsoft Word і Excel.

Найпопулярнішим засобом управління електронними таблицями є програма Microsoft Excel – додаток з пакета MS Office. Ця програма становить собою електронні таблиці, що дають можливість автоматично здійснювати різноманітні розрахунки, а також забезпечує інтерактивний зв'язок між даними різних документів, створених в середовищі Excel.

Отже, впровадження інформаційних технологій для проведення контролю та аналізу витрат бюджетної установи є надзвичайно важливим для стабільної роботи Бобровицької міської ради.

Висновки до розділу 3

Належним чином налагоджена система контролю за витратами Бобровицької міської ради дає змогу своєчасно виявляти ризики, які можуть мати негативні фінансові й матеріальні наслідки. У результаті стає можливим оперативне управлінське реагування на процеси, які відбуваються, та забезпечення уникнення непродуктивних втрат і витрат. За умов хронічного дефіциту коштів Бобровицька міська рада змушена орієнтуватися на пошук внутрішніх резервів зниження витрат на надання освітніх послуг. У цьому контексті важливо не просто прагнути до зниження рівня витрат, а мати економічно обґрунтовані підстави їх встановлення на певному рівні. Відповідно, важливим в процесі здійснення контролю за витратами має бути застосування відповідного аналітичного інструментарію, формування його дієвої моделі, а також вирішення методичних і організаційних проблем.

Правильність, достовірність та якість контролю за витратами в умовах комп'ютерного середовища може досягатися через застосування сучасних аналітичних методів і наявні програмні додатки до бухгалтерських програм. Ретельний підбір спеціальних інформаційних файлів, що містять дані про витрати, сприяє оперативності контролю, а також здійсненню взаємної зв'язки облікових показників. Різноманітність вихідних джерел контролю, в тому числі їх різноманітність залежно від ієрархічних рівнів, дають змогу здійснити багатосторонній контроль за витратами. Значно полегшить його проведення формування оперативних комп'ютерних файлів з відповідним шифруванням інформації. Для шифрування можуть бути застосовані як цифрові знаки, так і літери.

Для забезпечення вирішення проблем обліку слід врахувати рівень аналітичності рахунків з обліку витрат та відповідним чином спланувати процес контролю. Окрім цього, на основі хронометражних замірів, потрібно встановити й законодавчо закріпити норми витрат часу на здійснення процедур контролю за витратами. Це питання вимагає попереднього встановлення переліку процедур. Останній залежить від обраного підходу та потреби в деталізації контролю. Зокрема, детальний контроль за усіма видами витрат за кодами економічної класифікації буде займати більше часу. Проте можна скористатися і вибірковою контролем. Для цього необхідно встановити оптимальний рівень контролю. Це завдання слід покласти на керівництво бюджетною установою. За основу обґрунтування переліку контрольованих видів витрат можна покласти їхню частку у загальній структурі собівартості платних послуг. Після цього можна приступати до складання плану контролю. Розроблений план має бути погоджений зі відповідальними працівниками та керівником бюджетної установи. Такий підхід забезпечить процес здійснення контролю від зривів через неузгодженість організаційних питань.

Впровадження інформаційних технологій для проведення аналізу витрат бюджетної установи надзвичайно важливі для стабільної роботи Бобровицької міської ради. При роботі з програмою можна отримати автоматично

підготовлений в текстовому вигляді докладний висновок з аналізу складу та структури витрат установи. Також передбачено будувати графіки за будь-якими показниками, виводити діапазон рекомендованих значень, зберігати в базі і потім постійно використовувати відібрані графіки, передавати графіки в Microsoft Word і Excel.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Систематизація існуючих в економічній літературі поглядів на фінансовий контроль дає змогу зробити висновок, що загалом наявним його визначенням бракує комплексності, конкретизації форм, інструментів і методів його здійснення.

Найбільшого поширення в економічній літературі отримала позиція щодо розгляду фінансового контролю як форми реалізації контрольної функції фінансів. Усі визначення зосереджені на методах, правилах та протиріччях. Це швидше гіпотези, а не поняття чи визначення фінансового контролю. Невід'ємною складовою фінансової діяльності держави та територіальних (регіональних, місцевих та ін.) одиниць є фінансовий контроль. Наявність фінансового контролю об'єктивно зумовлена тим, що фінансам як економічній категорії притаманні не тільки розподільча, а й контрольна функції. Тому використання державою та місцевими (адміністративно-територіальними) утвореннями для вирішення своїх завдань фінансів обов'язково передбачає контроль за їх виконанням.

Фінансовий контроль здійснюється в установленому законодавством порядку всією системою органів державної влади та місцевого самоврядування, в тому числі спеціальними контролюючими органами. Фінансовий контроль є однією із завершальних стадій управління фінансами і водночас він є необхідною умовою ефективності управління фінансовими відносинами в цілому.

Фінансовий контроль за виконанням кошторису бюджетних установ є одним із пріоритетних завдань діяльності державних фінансових органів в Україні. Процес контролю за виконанням кошторису бюджетних установ є досить складним, що спричинено: певними особливостями, що зумовлені принципами, притаманними кошторисно-бюджетному фінансуванню; великою кількістю джерел інформації щодо розподілу та перерозподілу коштів, зазначених у кошторисі відповідної бюджетної установи.

Бобровицька міська рада є представницьким і нормотворчим органом місцевого самоврядування Бобровицької Територіальної громади, який здійснює від імені та в інтересах Територіальної громади функції та повноваження місцевого самоврядування.

Основним плановим документом, що надає Бобровицькій міській раді повноваження на отримання доходів і здійснення видатків є кошторис, в якому вказується необхідний обсяг та напрями споживання коштів. Даний документ чітко визначає обсяг бюджетних асигнувань, потрібних для забезпечення безперебійного виконання Бобровицькою міською радою функцій, покладених на неї та досягнення поставлених на рік цілей, згідно з бюджетними призначеннями.

Формування дохідної частини спеціального фонду проекту кошторису здійснюють на підставі розрахунків доходів, які складають за кожним джерелом надходжень, що плануються на наступний рік. Потім, на підставі отриманих розрахункових даних визначають суму доходів на наступний рік з урахуванням специфічних умов діяльності Бобровицької міської ради.

Належним чином налагоджена система контролю за витратами Бобровицької міської ради дає змогу своєчасно виявляти ризики, які можуть мати негативні фінансові й матеріальні наслідки. У результаті стає можливим оперативне управлінське реагування на процеси, які відбуваються, та забезпечення уникнення непродуктивних втрат і витрат. За умов хронічного дефіциту коштів Бобровицька міська рада змушена орієнтуватися на пошук внутрішніх резервів зниження витрат на надання освітніх послуг. У цьому контексті важливо не просто прагнути до зниження рівня витрат, а мати економічно обґрунтовані підстави їх встановлення на певному рівні. Відповідно, важливим в процесі здійснення контролю за витратами має бути застосування відповідного аналітичного інструментарію, формування його дієвої моделі, а також вирішення методичних і організаційних проблем.

Правильність, достовірність та якість контролю за витратами в умовах комп'ютерного середовища може досягатися через застосування сучасних

аналітичних методів і наявні програмні додатки до бухгалтерських програм. Ретельний підбір спеціальних інформаційних файлів, що містять дані про витрати, сприяє оперативності контролю, а також здійсненню взаємної зв'язки облікових показників. Різноманітність вихідних джерел контролю, в тому числі їх різноманітність залежно від ієрархічних рівнів, дають змогу здійснити багатосторонній контроль за витратами. Значно полегшить його проведення формування оперативних комп'ютерних файлів з відповідним шифруванням інформації. Для шифрування можуть бути застосовані як цифрові знаки, так і літери.

Впровадження інформаційних технологій для проведення аналізу витрат бюджетної установи надзвичайно важливі для стабільної роботи Бобровицької міської ради. При роботі з програмою можна отримати автоматично підготовлений в текстовому вигляді докладний висновок з аналізу складу та структури витрат установи. Також передбачено будувати графіки за будь-якими показниками, виводити діапазон рекомендованих значень, зберігати в базі і потім постійно використовувати відібрані графіки, передавати графіки в Microsoft Word і Excel.

Для подолання проблем варто використати підхід до обліку витрат за центрами відповідальності. Він певним чином сприяє вирішенню низки проблемних питань, оскільки в його основу покладено ієрархічну структуру руху інформаційних масивів облікової інформації про витрати. Також у найбільш спрощеному варіанті контроль може бути організований за видами витрат, які узагальнюються в системі бухгалтерських рахунків. План рахунків, який затверджений для державного сектора більшою мірою сприяє проведенню контрольних процедур, оскільки містить рахунки для обліку витрат у розрізі елементів. Щодо обліку витрат за кодами економічної класифікації, то їх доцільно деталізувати за субрахунками відповідно до потреб суб'єкта діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М. Уточнення економічного змісту державного фінансового контролю в Україні. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2013. Вип. 2. С. 273–279.
2. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті Європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації: матеріали ІХ міжнародної науково-практичної конференції / [відповідальні за випуск: проф. Куцик П.О., проф. Воронко Р.М., доц. Марценюк Р.А.]. – Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2021. – 540 с.
3. Аналіз чинної нормативної бази системи контролю за використанням публічних фінансів в Україні. URL: <http://centreua.org>
4. Бондар О.В., Кантаєва О.В. Проблема відсутності оцінки діяльності бюджетних установ за підсумками внутрішнього фінансового контролю та напрямки її вирішення. Міжнародний збірник наукових праць. 2010. Випуск 2(20). С.53–69.
5. Бондар О.В., Кантаєва О.В. Проблема відсутності оцінки діяльності бюджетних установ за підсумками внутрішнього фінансового контролю та напрямки її вирішення. Міжнародний збірник наукових праць. 2010. Випуск 2(20). С.53–69.
6. Бутинець Ф. Ф. та ін. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів. 3- те вид., доп. і перероб. Житомир: ПП "Рута", 2005. 480 с
7. Бюджетний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572.
8. Бюджетний менеджмент: підруч. / За ред. В.Г. Дем'янишина, Г.Б. Погріщук. Тернопіль: Крок, 2020. 522 с.
9. Вареник В.М., Кочкова А.В. Побудова системи внутрішнього контролю та її впровадження в діяльність бюджетних установ. Глобальні та

національні проблеми економіки. 2017. Вип. 20. С. 941–945.

10. Вареник В.М., Кочкова А.В. Побудова системи внутрішнього контролю та її впровадження в діяльність бюджетних установ. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 20. С. 941–945

11. Ващенко І.В. Державний фінансовий контроль та його вдосконалення у трансформаційній економіці України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2005. 22 с.

12. Гноєва І.М., Кугубасєва Я.В. Оцінка аудиту ефективності у державному фінансовому контролі. Вісник ЖДТУ. 2008. №2. С. 49–53

13. Горбунов О.В. Підвищення дієвості контролю у системі бюджетного менеджменту: взаємозв'язок державного та місцевого рівнів. Економіка. Фінанси. Право. 2021. №4/1. С. 49—55.

14. Губанова Т.О. Професіоналізм і компетентність державних службовців як передумова ефективності державного фінансового контролю. Адміністративне право і процес. 2014. №3. С. 147–156.

15. Гупаловська М.Б. Бюджетний контроль в умовах ринкової економіки України: дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук 08.00.08. Тернопіль, 2021. 241 с.

16. Гуцалюк О. Не варто боятися внутрішнього контролю. Фінансовий контроль. 2018. №10. С. 36 –38

17. Дікань Л.В., Дейнеко Є.В. Організація внутрішнього контролю в бюджетній установі: прикладний аспект питання. БізнесІнформ. 2013. №10. С. 296 –301.

18. Коломийчук Н.М. Удосконалення організації державного внутрішнього фінансового контролю в бюджетному процесі. Наука й економіка. 2014. №3. С. 11–17

19. Кульчицький М.І., Корнілова Є.Є. Управління фінансами і фінансовий контроль на регіональному рівні. Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. 2017. Випуск 3. С. 285-288

20. Лімська декларація керівних принципів аудиту державних фінансів

від 12.08.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/604_001

21. Любенко А.М. Оцінка результативності фінансового контролю на основі стандартизації. Фінансовий простір. 2013. №2. С. 214-218

22. Несходовський І.С. Інформаційні системи і технології фінансового контролю: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2021. 245 с.

23. Ніщимна С. О. Фінансовий контроль як складова фінансової діяльності держави та місцевих органів влади. Наукові праці Національного університету Одеська юридична академія. 2012. №12. С. 110–120.

24. Обушна Н.І. Модернізація системи державного фінансового контролю в Україні в контексті утвердження парадигми публічного аудиту. Вісник НАДУ при Президентіві України. Серія “Державне управління”. 2016. №4. С. 64-71.

25. Письменна Т. Принципи бюджетного контролю: теоретична інтерпретація та практика виконання. Світ фінансів. 2020. № 4. С. 115—127.

26. Піхоцький В. Ф. Зовнішній державний фінансовий контроль за діяльністю виконавчої влади - важливий чинник захисту суспільства. БізнесІнформ. 2016. №2 . С. 300-305

27. Про затвердження Методичні рекомендації щодо здійснення інспектування органами Державної фінансової інспекції України від 14.12.2011 р. № 90. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0090815-11> Text

28. Репетько О.О. Методичні підходи до розмежування форм і методів фінансового контролю в теорії та практиці державного управління. URL: <http://www.nbu.gov.ua>

29. Реформування фінансового контролю в Україні: проблемні питання та напрями їх вирішення: монографія. за заг. ред. канд. екон. наук, професора Дікань Л.В. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 220 с.

30. Рубан Н.І. Концептуальні засади контролю за виконанням бюджетних програм. Фінанси України. 2020. № 8. С. 7—11.

31. Савченко Л.А. Законодавче закріплення поняття фінансового контролю, завдань органів фінансового контролю та принципів їх діяльності.

- Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. 2000. № 3. С. 215-225.
32. Собкова Н.Д. Мінімізація впливу людського фактора в системі державного фінансового контролю. Журнал науковий огляд. 2015. №2. С. 1-19.
33. Собкова Н.Д. Необхідність фінансового контролю в процесі планування місцевих бюджетів в умовах трансформаційних зрушень. Економічний аналіз. 2021. Т. 13. С. 188—193.
34. Собкова, Н. Д. . Необхідність фінансового контролю в процесі планування місцевих бюджетів в умовах трансформаційних зрушень. Економічний аналіз. 2013. Том 13. С. 188-193
35. Стефанюк І.Б. До нової якості бюджетного контролю через аудит ефективності. Фінансовий контроль. № 2. 2020. С. 8—13.
36. Стефанюк І.Б. Методологічні засади функціонування системи державного внутрішнього фінансового контролю в Україні. Фінанси України. 2011. №6. С. 84-102.
37. Стефанюк І.Б. Методологічні засади функціонування системи державного внутрішнього фінансового контролю в Україні. Фінанси України. 2011. №6. С. 85-103.
38. Чернадчук В.Д. Бюджетний контроль: поняття та сутність. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 11. С. 74—76.
39. Ямненко Т.М. Публічність як ознака розмежування фінансово-правового контролю та приватного фінансового контролю. Юридичний науковий електронний журнал. 2014. №6. С. 149-153.
40. Ямненко Т.М. Публічність як ознака розмежування фінансово-правового контролю та приватного фінансового контролю. Юридичний науковий електронний журнал. 2014. №6. С. 149-153.
41. Подолянчук О.А. Управлінський контроль як вид внутрішньогосподарського контролю підприємства 2015 №1. с.122.

Кошторис Бобровицької міської ради в 2018-2020 рр.

КЕКВ	Показник	2018			2019			2020			Відхилення в 2020 р.	
		ЗФ	СФ	Разом	ЗФ	СФ	Разом	ЗФ	СФ	Разом	грн.	%
ДОХОДИ												
	Податкові надходження	121075 ,1	60,2	121135	132878,6	36 ,7	132915,3	149648	49,2	149697 ,2	16781,9	112,626
	Неподаткові надходження	1789,7	1760,9	3550,6	2039 ,4	4182,5	6221,9	2460,9	2533,1	4994	-1227,9	80,26487
	Офіційні трансферти	84216,8		84216,8	86753 ,1		86753,1	71435,5		71435,5	-15317,6	82,34346
	Разом	207081,6	1945,8	209027	221671,1	5358,9	227030	223545	2778,1	226323,1	-706 ,9	99,68863
ВИДАТКИ												
2111	Заробітна плата	48448,59	6144,78	54593,4	17863204 ,00	21706,73	17884910,73	23865670,00	27065,8	23892735,80	6007825	133,5916
2120	Нарахування на оплату праці	10900,93	1382,58	12283,5	4021491,36	4775 ,8	4026267,16	5428835,00	5924,05	5434759,05	1408492	134,9826
2210	Предмети , матеріали, обладнання та інвентар		179,48	179 ,48	1660064,00	942613,45	2602677,45	1632005,00	807923	2439927,59	-162750	93 ,74683
2230	Продукти харчування	2972,73	377 ,03	3349,77	992000,00	4022,1	996022,10			0,00	-996022	0
2240	Оплата послуг (крім комунальних)			0	4032949,00	1209080	5242029,00	8021049,50	275115	8296164 ,50	3054136	158,2625
2250	Видатки на відрядження			0	41510,00		41510,00	35000 ,00		35000,00	-6510	84,31703
2272	Оплата водопостачання та водовідведення	345,1		345 ,1	97200,00		97200,00	2400,00		2400,00	-94800	2,469136
2273	Оплата електроенергії	1895,2		1895,2	957661,00		957661,00	1235900,00		1235900,00	278239	129,054
2274	Оплата природного газу	2364 ,1		2364,1	1359200,00		1359200,00	879500,00		879500,00	-479700	64,70718
2275	Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	1215,4		1215,4	44000,00		44000,00	109150,00		109150,00	65150	248,0682
2281	Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних програм			0		635000	635000,00		300000	300000,00	-335000	47,24409
2282	Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку			0	157405,00		157405,00	1531700 ,00		1531700,00	1374295	973,0949

Продовження табл. А.2

КЕКВ	Показник	2018			2019			2020			Відхилення в 2020 р.		
		ЗФ	СФ	Разом	ЗФ	СФ	Разом	ЗФ	СФ	Разом	грн.	%	
2610	Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	87013,9	11621,5	98635,4		0,00	444596,00		444596,00	444596			
2730	Інші виплати населенню	1524,6	166,54	1691,14	319200,00	319200,00	753795,50		753795,50	434595,5	236,1515		
2800	Інші поточні видатки	8918,20	1131,10	10049,3	23238,00	23238,00	137400,00		137400,00	114162	591,2729		
3110	Придбання обладнання і предметів довгострокового користування			0		2446824,60	2446824,60		827477	827477,00	-1619348	33,8184	
3122	Капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів	9267,94	1175,46	10443,4		1601578,07	1601578,07		5193830	5193830,00	3592252	324,2945	
3132	Капітальний ремонт інших об'єктів			0		6998231,41	6998231,41		111120	111120,00	-	6887111	1,58783
3142	Реконструкція та реставрація інших об'єктів			0		7915466,52	7915466,52		230000	230000,00	-7685467	2,905704	
3210	Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)			0		2200000,00	2200000,00		1625000	1625000,00	-575000	73,86364	
3240	Капітальні трансферти населенню								402225				
4113	Надання інших внутрішніх кредитів			0	50000,00	50000,00	100000,00	10000	110000,00	60000	220		
	Разом	174866,7	22178,5	197045	31619122,4	23979298,68	55598421,04	44177001	9815679	53992680,44	-1605741	97,1119	